

DARBININKAS

Vol. LXXXII, Nr. 9

Vasaris - February 28, 1997 Penktadienis-Friday

PERIODICALS

Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.

Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina

\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas, Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis ir vasario 18 posėdyje dalyvavę parlamentariai susikibo į 44 metrų 49 centimetrų ilgio austą juostą. Rekordinę - per parą išaustą - juostą tautodailininkė Birutė Janavičienė baigė austi vasario 16-ąją ir įteikė V. Landsbergiui "kaip vienybės, ištvermės ir darbštumo simbolį". Priimdamas dovaną, Seimo pirmininkas žadėjo apjuosti visus parlamentarus. Savo pažadą V. Landsbergis ištesėjo vasario 18-osios rytą, po Lietuvos prezidento A. Brazauskos metinio pranešimo. Nors apjuosti Seimo narių nepavyko, tačiau parlamentariai kelias minutes stovėjo ratu susikibę į ją. Vėliau šią vienybę liudijančią akciją jie palydėjo plovimais.

Prezidentas Algirdas Brazauskas vasario 17 d. pasirašė dekretą, kuriuo teikia Seimui ratifikuoti 1972 m. konvenciją dėl bakteriologinių ir toksinių ginklų kūrimo, gamybos ir saugojimo uždraudimo bei jų sunaikinimo. Kaip BNS sakė konvenciją ratifikavimui pateikė Krašto apsaugos ministerijos teisininkai, tai yra deklaratyvus žingsnis, siekiant narystės NATO ir ES, nes Lietuva negamina ir niekada negamins bakteriologinių ir toksinių ginklų.

Po dešimties mėnesių remonto vėl atidaryta viena seniausių Vilniaus maisto produktų parduotuvė - Vilniaus centrinis gastronomas. Remontas kainavo 6 milijonus litų. Be parduotuvės veiks ir restoranai bei dvi kavinės. Parduotuvė buvo privatizuota 1991 metais, 11% akcijų priklausė valstybei.

Kauno apygardos prokuratūroje vasario 19 d. iškelta baudžiamoji byla dėl valstybės paslapčių išdavimo. Byloje konkretus kaltinamasis nenurodytas, tačiau ji susijusi su informacija, kurią spaudai atskleidė buvęs Valstybės saugumo departamentų Kauno skyriaus vadovas Rimvydas Bajorinas, kuris parodė žurnalistams slaptus dokumentus, kurie buvo parengti pagal susprogdinto buvusio saugumo pareigūno Juro Abramavičiaus surinktą operatyvinę informaciją. Už valstybės paslapčių išdavimą Baudžiamasis Kodeksas numato laisvės atėmimą iki penkerių metų.

Vilniaus meru išrinktas 59 metų matematikas Algirdas Čiučelis. Jis buvo vieningas kandidatas į šį postą savivaldybės tarybos posėdyje surengtuose rinkimuose. Nuo 1995 metų pavasario sostinės meru dirbo konservatorius Alis Vidūnas, kuris atsistatydino iš pareigų, nes Ministro Pirmininko potvarkiu paskirtas Vilniaus apskrities viršininku. A. Čiučelis Vilniaus mero poste bus iki kovo pabaigos. Tada įvyksiančiuose savivaldybės rinkimuose bus renkama nauja taryba. Iki šiol joje daugiausiai yra konservatorių, kuriems priklauso ir meras.

Bendrovė "Mažeikių nafta" vasario 15 d. po dviejų savaitių pertraukos atnaujino darbą. Vasario 17 d. įmonės rezervuare buvo 77 tūkst. tonų naftos, o netrukus atsargos padidės iki 149 tūkst. tonų.

DAR VIENA VASARIO 16-TOJI

Dr. A. Kabaila specialiai "Darbininkui" iš Canberros

Taip ištiko, kad šiandien, sekmadienį, vasario 16-tąją, jau septyneri metai, kai gyvenau Canberroje, Australijos sostinėje. Canberra - ambasadų miestas, kurioje visos, net ir mažiausios valstybės bando turėti savo atstovybę. Štai, civilinio karo nerimanti Bosnija-Hercogovina stosi sau pastatą. Kiekviena valstybė turi savo tautinę šventę, kuri atžymima Australijos Užsienio reikalų ministerijos sąraše. Jau nuo 1991-ųjų metų rugsėjo Vasario 16-toji ten įtraukta, kaip Lietuvos tautinė šventė. Kadangi anksčiau Lietuva jokiu diplomatinio santykiu su Australija nėra turėjusi, tad ši atžyma yra pradžia tų santykių ir tuo pačiu kiekvienam australui vis aiškėja, kad Vasario 16-toji - Nepriklausomos Lietuvos valstybinė šventė.

Jau pusšimtis metų, kai per kiekvieną Vasario 16-tąją save padrašindavome, kad ta valstybinė šventė kada nors dar bus švenčiama. Padrašindavome, lyg tie žydai diasporoje, keldami taurę per Velykas - "kitais metais Jeruzalėje". Tiesą sakant, tas pasidrašinimas, pasiguodimas per laiką darėsi vis sunkiau įtikimas ir kartais nuskambėjo kaip daug reikšmės nebeturinti indi-

ka mantra - garsiai kalbama malda.

Bet šiandien, dėka nuostabaus visos tautos atkaklumo, dėka jos vadovų toliaregiškos politikos, Lietuva vėl nepriklausoma valstybė. Tiesa, jos gyventojų dalis neatrodo labai laimingi. Jie dažnai - pavargę, sušalę, pikti ir surūgę. Žinoma, ne visi, bet ne taip jau ir mažai. Vis išgirsti klausimą - "kada mes gyvensime kaip švedijoje?" Tarytum galėtumei palyginti per visus karus turėjusią šalį su priešų nusiaubta šalimi, kurioje net ir jos gynėjus nuožmūs Lietuvos priešai vadinavo banditais.

Noromis nenoromis peršasi klausimas, kaip buvo po Nepriklausomybės atstatymo 1918 metais, kad palygintumei su tuo, kas vyksta dabar, po 1990 metų Nepriklausomybės atstatymo paskelbimo.

Po 1918 metų Lietuva buvo nusiaubta karo bangos. Sodybos ir kaimai daug kur sudeginti. Žmonės turėjo miegoti po vežimais. Visur trūko inteligentijos. Kiekvienoje srityje trūko darbuotojų. Bet žmonės turėjo tikėjimą ne vien Dievu, bet ir pasitikėjimą savimi - užbaigia savo pasiekime. Toli gražu ne viskas Lietuvoje buvo gerai ir pavyzdinai sut-

varkyta. Žinoma, per tą trumpą nepriklausomybės laikotarpį buvo neįmanoma visko padaryti. Lietuvos žmonės negyveno "kaip švedijoje". Bet ar galima už tai kritikuoti Lietuvos valstybę, jos santvarką ar jos vadovus? Juk progresas buvo stačiai nuostabus. Ir ne taip jau stebėtina, nes pradėta nuo nulio. Tad bet koks žingsnis pirmyn, buvo didelis šuolis. Tad ir vilties buvo daug.

Po sovietų okupacijos Lietuva nebuvo nubarstyta sudegusiomis sodybomis, nebuvo ir bado. Bet daug jos žmonių, pačių geriausių Lietuvos sūnų ir dukrų buvo ištremti į Sibirą ir kitus tolimiausius blogio imperijos kampų. Gi nepritekliai buvo ne tik materialiniai, bet ir moraliniai. Kraštas, ypač kaimas, paskendęs alkoholizme. Visur siautėjo kriminaliniai elementai. Kyšių davinimas ir kyšių ėmimas atrodė ne išimtimi, o gyvenimo taisykle. Svarbiausia, puse šimtmečio buvo raunamas iš lietuvių tikėjimas, tautinė savimone ir savigarba. Bet "skynė - nenuskynė, rovė - neišrovė. Todėl kad Tu - Tėvyne, todėl kad tu šventovė", sako dainos žodžiai. Taip, Lietuva ir lietuviai išliko, nežūrint grubaus ar subtilaus persekiojimo bei nuolatinio spaudimo.

Iš dalies tas persekiojimas tebevyksta ir dabar. Pavyzdžiui, kad (nukelta į 2 psl.)

JAV BALTŲ AKCIJA WASHINGTONĖ NATO KLAUSIMU

Amerikos lietuvių, latvių ir estų organizacijų vadovai pakartotinai išreiškė JAV vyriausybei savo susirūpinimą, kad šiuo metu vykstančios Washingtono - Maskvos derybos dėl NATO išplėtimo gali pakenkti Baltijos valstybių saugumui. Apie tai vasario 12 d. pranešė Marylando valstijoje veikianti Jungtinio Amerikos Baltų komiteto (JBANC) įstaiga.

Vasario 6 d. JAV prezidentui Bill'ui Clinton'ui pasiųstame laiške, Amerikos Lietuvių ir Estų Tarybų bei Latvių Sąjungos pirmininkai pareiškė, jog kai kurie pasiūlyti NATO - Rusijos susitarimo punktai gali labai susilpninti Vakarų gynybingą sąjungą. Pavyzdžiui, pasiūlymas, kad NATO būtų neleista laikyti savo dalinių naujųjų narių teritorijoje, padarytų jų apgynimą beveik neįmanomu. Pirmininkus neramina ir reikalavimas, jog su Rusija reikėtų iš anksto pasitarti apie kiekvieną NATO veiksmą. Tokiu atveju, Rusija galėtų nuvesti bet kokius būtinus NATO nuosprendžius, nedalyvaudama

pasitarimuose.

Staigmena pirmininkams buvo ir tai, kad dar ir metams nepraėjus jau antrą sykį bus persvarstoma Konvencionalioji Pajėgų Europoje sutartis. Jau pernai Rusijai buvo suteikta teisė sutelkti daugiau šarvuotų dalinių prie Estijos ir Latvijos sienos. Bet kokios naujos nuolaidos dar labiau pablogins padėtį.

Anot JAV baltų veikėjų, po Antrojo pasaulinio karo Marshall'io planas Europai atstatyti ir NATO įkūrimas padėjo palyginant greitai užtikrinti taiką ir gerbūvį. Dabar mums vėl atsivėre galimybė šiuos tikslus įkūnyti Vidurio-Rytų Europoje ir atstatyti pilnutinę Europą, igalinant visas Europos šalis įsijungti į NATO būtų neleista laikyti savo dalinių naujųjų narių teritorijoje, padarytų jų apgynimą beveik neįmanomu. Pirmininkus neramina ir reikalavimas, jog su Rusija reikėtų iš anksto pasitarti apie kiekvieną NATO veiksmą. Tokiu atveju, Rusija galėtų nuvesti bet kokius būtinus NATO nuosprendžius, nedalyvaudama

Vasario 7 d. septynių JAV baltų sambūrių, įskaitant ir Lietuvių Bendruomenę, atstovai Baltuosiuose Rūmuose susitiko su JAV valdžios pareigūnais, ką tik

Pirmieji namai Naujojoje Vilnioje pastatyti grįžtantiems Sibiro tremtiniais.

V. Kapočiaus nuotr.

sugrįžusiais iš pasitarimų Baltijos valstybėse.

Amerikos Lietuvių Tarybos atstovas Vince Boris perdavė prašymą, kad JAV iškeltų Lietuvos kandidatūrą liepos mėnesį įvyksiančioje NATO viršūnių konferencijoje. Jis pabrėžė, kad Lietuva pasistengė išpildyti visas JAV Kongreso nustatytas sąlygas įstojimui į NATO ir, dalyvaudama taikos palaikyme Bosnijoje

TIK DARBININKE

Jūs galite rasti naujausių žinių iš Lietuvos ir viso pasaulio.

je, parodė, jog yra pasiruošusi priimti atsakomybę ir nevengti aukų.

Latvių Sąjungą atstovaujantis Valdis Vinkels perspėjo apie pavojų, kad Vidurio-Rytų Europoje gali vėl susidaryti "pilkoji" rusų įtakos zona. Norint to išvengti ir apsaugoti Baltijos valstybių saugumą būtina, kad JAV imtųsi vadovaujančio vaidmens.

Mes palaikome demokratines Rusijos išvystymo idėjas, kalbėjo Jungtinio Amerikos Baltų Komiteto (JBANC) pirmininkas Vello Ederma. Tačiau mus neramina dabartinė nepastovi ir vadovybės neturinti Rusija, kurios veiksmų neįmanoma numatyti.

Diskusijos metu JAV valdžios pareigūnai pakartojo, jog Amerika remia visų Europos demokratiją išsijungimą į Vakarų struktūras. Jie taip pat aptarė Clintono administracijos vystomą Baltijos Akcijos Planą, kurio svarbi dalis bus JAV - Baltijos Valstybių Chartija. Amerikos baltų atstovai tikisi, kad šis planas padės Baltijos valstybėms įsijungti į NATO.

Laisvosios Europos Radijas

VASARIO 16-osios PRIĖMIMAS AMBASADOJE

Vasario 14 d. LR Ambasadoje Washingtono buvo surengtas priėmimas Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimui paminėti. Popietiniame priėmime dalyvavo virš pusantro šimto svečių: diplomatinio korpuso nariai, įvairių valstybių gynybos atašė, JAV valdžios pareigūnai, vietos žurnalistai, JAV lietuvių organizacijų atstovai, bankininkai bei verslininkai. Iš gausiai dalyvavusių užsienio valstybių atstovų paminėtini Lenkijos, Rusijos, Ispanijos, Danijos, Norvegijos, Suomijos, Islandijos, Liuksemburgo, Rumunijos, Kazachstanos ambasadoriai JAV.

Dalyvavo ir JAV Nacionalinio saugumo tarybos pareigūnas, prezidento B. Clinton patarėjas Daniel Fried, JAV Valstybės departamento atstovai, atsakingi už Baltijos šalių ir JAV santykius.

Priėmimo metu LR Ambasadorius Washingtono dr. Alfonsas Eidintas, pasveikinęs visus susirinkusius paminėti Lietuvos Nepriklausomybės, iškilmingai įteikė ilgamečiui Lietuvos šaulių Sąjungos išeivijoje veikėjui Mykolui Abariui Vyčio Kryžiaus ordiną, padovanotą LR Prezidento Algirdo Brazauskos dekretu. Ambasadorius taip pat įteikė Sausio 13-osios atminimo medalių laimėtojų "Washington Post" žurnalistui Michael Dobbs, kuris

1991 sausio mėn. buvo Vilniuje ir savo pranešimais pasauliui liudijo apie sausio 13-osios įvykius. Ambasadorius A. Eidintas priėmimo dalyviams pristatė ir naujus Lietuvos Vyriausybės narius - lietuvių kilmės JAV karininkus, LR Krašto apsaugos ministro pavaduotoją J. Kronkaitį ir LR Vidaus reikalų ministro pavaduotoją R. Kilikauską. Galop žodis buvo suteiktas ypatingai garbingam svečiui - neseniai išrinktam lietuvių kilmės JAV kongresmeniui John Shimkus, kuris pažadėjo JAV Kongrese rūpintis ir JAV-Lietuvos santykiais. Beje, vasario 13 d. J. Shimkus viešojo kalboje JAV Atstovų rūmuose savo kolegoms kongresmenams pabrėžė būtinybę paremti Lietuvos siekį įstoti į NATO, apžvelgė turtingą Lietuvos valstybės istoriją.

Šių metų Vasario 16-osios priėmimo svečiai galėjo vaišintis lietuviškais saldainiais ir net trimis lietuviškais gėrimais - šampanu, alumi ir degtine. Pastarieji du produktai, beje, jau įsitvirtinę Amerikos rinkoje.

Sekmadienį, vasario 16 d., JAV Lietuvių Bendruomenės Washingtono skyrius Ambasadoje surengė priėmimą vietos lietuvių visuomenei.

Lietuvos Ambasados
Washingtono spaudos skyrius

"DIENA" PARDUODAMA IŠ VARŽYTINIŲ

Kovo 3-ąją iš varžytinių bus parduotos uždarosios akcinės bendrovės (UAB) "Dienos leidykla" patalpos Spaudos rūmuose Vilniuje. Pradinė beveik 800 kv. m ploto patalpų kaina yra 800

tūkst. litų. "Diena" (anksčiau šio laikraščio pavadinimas buvo "Tiesa") nebeleidžiama nuo šių metų sausio 1-osios. Laikraščio leidėjai smarkiai prasiškolino akcinei bendrovei "Spauda", popieriaus tiekėjams, valstybinei socialinio draudimo įstaigai nemoka mokesčių net nuo birželio mėnesio. "Diena" taip pat skolinga už komunalines paslaugas bei savo darbuotojams. Sausio pabaigoje iš UAB "Dienos leidykla" teismas priteisė apie 38 tūkst. litų žinių tarnybai BNS. Kol laikraštis dar ėjo, jo vyriausiajam redaktoriui Ryčiui Tarailai priklausė UAB "Dienos leidykla" kontrolinis akcijų paketas, kitų akcininkų savininkė buvo LDDP.

BNS, R, D

LNK AKCIJOS SIŪLOMOS UŽSIENIO BENDROVĖMS

Bankrutavus "LITPoliinter" bendrovei, Lietuvos žemės ūkio bankas, nematydamas kitos išeities susigrąžinti kreditus, nutarė įkurti LNK televiziją, išvystyti ją iki patrauklaus lygio ir parduoti, atsiimant visas įdėtas lėšas. Lietuvos žemės ūkio bankui priklauso 40% televizijos stoties akcijų. Savo akcijas bankas ketina parduoti Rytų ir Vidurio Europoje pažįstamai bendrovei CME (Central European Media Enterprises). Jos būstinė yra Anglijoje, kapitalas - JAV. Ryškiausias CME pastarųjų metų projektas - "Nova TV" Čekijoje. Jai taip pat priklauso televizijos stotys Vokietijoje, Slovėnijoje, Vengrijoje, Slovakijoje, siųstuvų tinklas Ukrainoje.

LR

DALAI LAMA MELDŽIASI UŽ DENG XIAOPING PERSIKŪNIJIMĄ

Tibeto dvasinis vadovas Dalai Lama vasario 19 d. pareiškė, jog melsis už mirusio vyriausiojo Kinijos vadovo Deng Xiaoping gerą persikūnijimą ir reikšė užuojautą mirusiojo šeimos nariams. "Deng Xiaoping" buvo komunistų partijos totalitarinės sistemos vadovas, todėl neišvengiamai padarė daug klaidų, ka-

(mukelta į 7 psl.)

Jungtinis Apreiškimo par. Brooklyne ir Viešpaties Atsimainymo par. Maspeth choras, atlikęs programą Vasario 16-sios minėjime New Yorke, Kultūros Židinyje, vasario 16 d. Chorui diriguoja muz. Asta Barkauskienė.

S. Narkėliūnaitės nuotr.

Mintys, bėgant per parodų sales

Vytautas Rubavičius

Vieną šaltą sausio savaitę nutariau pasinaudoti ant rašomojo stalo gulinčiais pakvietimais ir įvairių parodų atidarymus ir atsisirinkau keletą. Apėjus parodų sales, pakalbėjus su pažįstamais, pabendraurus su pačiais menininkais, radosi keletas išpūdžių, kuriuos ir noriu aprašyti.

Pradėsiu nuo patį moderniausių meną propaguojančio Vilniaus šiuolaikinio meno centro. Jame austrų dailininkė Johanna Kandl pristatė savo projektą "Uždara visuomenė, nutrūkusios grandys". Apgailėtinas buvo reginys. Keletas žurnalistų, turinčių savo leidiniuose vieną ar kitą atspindėti "procesą", viena televizijos kamera, prie tolimosios sienos, ant kurios buvo pakabinta negrabi tepinė, vaizduojanti užpakali, ir vyro lyti, sustingusi tamsi nežinomo televizijos darbuotojo figūra. Ir du energingi šių rūmų šeimininkai, "projektų" dievaičiai, sugebantys mėgėjiškai geriančio rusų kareivio nuotrauką iškelti iki šiuolaikinio meno aukštumų, parodyti, kaip šis "šedevras" (o prieš tai tokių jau buvo šimtai) išsiveržė už postmodernistinio meno rėmų.

1954 m. gimusi J. Kandl sakė atliekanti meninius tyrimus. Kadaiše ją sudomino rusų garnizonų gyvenimas Vokietijoje ir ji nutarė išsiaiškinti, kaip ta uždara visuomenė gyvena. Kai rusų armija buvo išvedama iš Vokietijos, sovietinė tema apskritai tapo madinga. O jei projektą

pavadini "Uždara visuomenė" su aiškiomis aliuzijomis į populiarią K. Popperio savoką, pasisekimas garantuotas.

Didžiulėje salėje keletas mėgėjiškų nuotraukų bei videokadrų, pora darbų, pretenduojančių būti tapyba, ir, aišku, būtina visų projektų atributika - lytinių organų arba paties akto vaizdavimas. Privalomosios genitalijos, matyt, turi reikšti laisvos visuomenės menininko kūrybinę laisvę, nepaprastą jo drąsą tiriant pasąmonės "gelmes"... Tačiau dažniausiai tai būna vieninteliai parodų dirbiniai, kurie vienaip ar kitaip paveikia tuos keletą atsitiktinai užklydusių žiūrovų. Keliaudamas po įvairius projektus, klausydamas giliamintiškų samprotavimų, suvoki, jog tie projektai tik ir gali egzistuoti įvynioti į kalbas. Patys savaime jie nieko nereiškia, jie lyg žymekliai, nurodantys kažkokią koncepciją, kurią, beje, galima būtų išgyvendinti įvairiai. Šiuo atžvilgiu projektai nėra meno kūriniai, jie nėra būtini, reikiantys tam tikrą žmogiškosios būties properšą.

Ir J. Kandl parodą palydi didžiulis menotyrininko Deimanto Narkevičiaus straipsnis, kuriame aprašoma šlovinga dailininkės biografija, paryškinant, jog ji priešinosi įprastam požiūriui. Šitai kelia pagarbą, juolab kad niekam neaišku, kas tas įprastas požiūris. J. Kandl pabuvojo rusų kareivinėse, palydėjo generolą Burlakovą, aplankė savo pažįstamus Rusijoje - visiems jiems savo biografijos epizodams skyrė po porą nuotraukų. Štai ir

visas tyrimas. Visa kita - žurnalistika. Tačiau egzistuoja projektų rinka, cirkuliuoja gana nemaži pinigai, ir net rimti menininkai susigundo greitai ir "nėskausmingai" užsidirbti. Moderniausią meną propaguojančioms institucijoms reikalingi jų vardai, tačiau jie turi laikytis žaidimo taisyklių - jokio rimto meno, jokių kūrybinių kančių, jokių stabilių reikšmių, jokių sielos virpesių, jokios religijos (tik ironizuojant), kuo daugiau kūno, kuo aštresnio vertybių "mišinio", kuo labiau desakralizuoto ir nubūtinto pasaulio... Už kūrinių menininkui vienaip ar kitaip reikia atsakyti, o už projektą - nereikia, nes jis juk nieko ir nereiškia, yra tik sugretinimas, postūmis, slinktis...

Neseniai žymus lietuvių skulptorius Mindaugas Navakas tuose pat rūmuose rodė kelis šiferio lapus. Interpretacijos įvairavo nuo aliuzijų į Botticelli iki šiferinės Lietuvos prisiminimo. Anksčiau skulptorius grūmėsi su didžiuliais akmenimis ir kartais jam pavykdavo prikelti juose glūdinčią gamtos jėgą. Buvo su kuo galynėtis, ištis jautėsi dvasios slinktis, o dabar - įgyvendina projektus: kalinėja šiferio lapus, prie kokio pastato pritaisto kablį... Tačiau - nuolatiniai simpoziumai, kelionės, bendri tarptautiniai projektai, įvairių fondų stipendijos... Ši meno rūšis ištis atlieka svarbią moderniosios civilizacijos užduotį - ištrinti Dieviškąją dimensiją iš kultūros, meno kūrinį (Dieviškasis kūrinių kumo aspektas) paversti kon-

Vilniaus šiuolaikinio meno centre.

V. Kapočiaus nuotr.

strukcija, dirbinių, išjuokti ir sunaikinti žmogaus sugebėjimą transcenduoti.

Tą patį vakarą (savotiškas kontrastas) teko pabuvoti ir "Vartų" galerijoje, kur buvo atidaromos trys naujos parodos: Irenos Daukšaitės-Guobienės akvarelės, Rimo Olšausko tapyba, Karolio Cieminio ir Franciszeko Blaškevičiaus objektai. Atidaryme buvo linksma, susirinko daug meno sferos žmonių. Netrukus geranoriškų pastabų ir komentarų. Jokių pretenzijų į "meninius tyrimus" - tiesiog paprasta kūryba. Daugeliui netikėti buvo "objektai", kuriuos sukūrė hab. gamtos mokslų daktaras genetikas K. Cieminis. Tai iš "prosu" bei įvairių detalių sukonstruoti gyvūnai. Darbai savotiškai ironizuoja rimtąją skulptūrą, tačiau sykiu pašie-

(nukelta į 5 psl.)

DAR VIENA VASARIO 16-TOJI

(atkelta iš 1 psl.)

ir Vyties Kryžiaus numenkini. Visi kraštai turi savo atžymą už narsumą kovos lauke. Ne dėl to, kad kova yra garbinga, be dėl to, kad ten žmonės aukoja savo brangiausią turtą - savo gyvybę. Tokia atžyma jau nuo senų laikų yra britų Viktorijos kryžius ar vokiečių geležinis kryžius. Jų negalima užsistatinti net ir garbingiausiose tarnybose, o tik statant savo gyvybę pavojui. Tokia atžyma buvo ir Vyties Kryžius. Na, o dabar ponas prezidentas be jokios atodairios dalina Vyties Kryžius už tai, kad asmenys jo mąnymu yra nusipelnę aukščiausio ordino ar atžymų. Ar tai nėra sąmoningas nuvertinimas ordino "už narsumą"?

Arba kad ir generolų skaičius. Ar tai ne sovietinis reliktas, kur generolų buvo ištisa armija, kur reikėjo ne tik maršalo laipsnį sukurti, bet ir jų nemažai prikepti, kad vadovautų "geriausi iš geriausių", kaip sovietams aneksuojant Lietuvą ragino rinkimų t. v. Liaudies Seimą agitaciniai lapeliai. Taip, Lietuvoje sovietišku stiliumi prikepus per daug generolų, jų laipsnis tuo pačiu nuvertinamas, lygiai taip, kaip nuvertinamas ir ordinas, kurio paskirtis pagerbti narsuosius, staciusius pavojui savo gyvybę.

Ir visgi, nežiūrint besitęsiančios moralinės kovos už tautos savimone, Lietuva yra ir bus. "Rovė - neišrovė", Lietuvos valstybė išsikopstė iš to liūno ir Lietuvos žmonės susikurs sau geresnį rytojų. Mums, užsienio lietuviams, lieka ne tik to kantariai laukti, bet ir kiek įmanoma dalyvauti tame darbe bei visokeriopai remti savo brolių ir sesių pastangas, kad gėris laimėtų prieš blogį ir mūsų tėvynėje, Lietuvoje.

Poetė
Onė Baliukonytė
apdovanota
premija

Kasmetė Lietuvos rašytojų sąjungos premija paskirta žinomai poetei Onėi Baliukonytei už eilėraščių rinktinę "Bokštai". Apdovanojimas pagal tradiciją išteiktas Trijų Karalių dieną. Teatralizuotos laureatės pagerbimo iškilmės įvyko Vilniuje, Rašytojų klube.

Premija, įsteigta 1991 metais, o teikiama nuo 1992-ųjų, pagal nuostatus skiriama "už didelės vertės literatūrinį kūrinį, išleistą (nukelta į 4 psl.)"

Vilniaus universiteto Baltoji salė, kurioje eksponuojami dokumentai, atspindintys universiteto istoriją.

V. Kapočiaus nuotr.

KALBOS RITERIS

Prof. Juozapas Girdzijauskas

Dar daug kas prisimena Profesorį Juozą Balčikonį. Daugelio žmonių atmintyje dar gyvai ir spalvingai atgimsta jo figūra, eisenos, gestai, balsas - visos charakteringos išorinės jo portretas. Daugelis dar gali pabendrauti su juo savo vaizduotėje. Tačiau jauniesiems žmonėms Profesorį pažįsta jau vien iš knygų ir pasakojimų. Norisi sustabdyti akimirką, su laikyti tą tolstantį šviesulį, pabūti jo traukos lauke. Norisi dar kartą pakartoti lietuvių kalbos kursą, dar kartą laikyti sunkų egzaminą, iš naujo "surasti", kaip sakė kitados Simonas Stanevičius, gimtosios kalbos "pamestus ir užmirštus žodžius". Dabar jau norėtum patirti tai, ko kitados galbūt privengė ir baiminai. Nors realiai to padaryti jau neįmanoma, bet patsai noras turbūt yra prasmingas.

Esama daug įvairių "sąžinių": žmogaus sąžinė, tautos sąžinė, epochos sąžinė ir t. t. - Profesorius Juozas Balčikonis buvo "lietuvių kalbos sąžinė". Sąžinė nėra neklystanti, bet šiaip ar taip ji saugo žmogaus asmenybę, verčia ją būti pačia savimi, neleidžia jai suirti, taip ir "kalbos sąžinė"

saugo ir gina pačią kalbos esmę, o kartu su ja - ir visokius tautos dvasinius turtus. Profesorius Juozas Balčikonis kaip tik ir buvo toks sąžiningas gimtosios kalbos riteris, paskyręs garbingai tarnybą visą savo netrumpą gyvenimą, blaškes apsnūdima, priešinė inercijai, vertęs visus budėti ir galvoti, ką ir kaip sakai.

- Pasakyk, Tamsta: kas negerai, kodėl negerai ir kaip turėtų būti! - tebeskamba ausyse pagrindinis Profesoriaus metodikos priesakas.

Kalba sujungia žmones, kultūras, suvienija dabartį ir praeitį, nutiesia kelius į ateitį: "Kalba, - rašo Juozas Balčikonis 1930 m., - yra didžiausias mūsų tėvų palikimas, ir vaikai, kurie tą palikimą griauja, yra nevertingi vaikai. Geri vaikai tėvų palikimą ne griauja, bet didina. Mes turim rūpintis tėvų paliktą tautą ne mažinti, bet dauginti. Jei darysim priešingai, tai elgsimės kaip tas tėvų turto barstytojas, apie kurį priežodis sako: Ką tėvelis sudėjo dūšaudamas, tą sūnelis praleido klykaudamas. O mūsų tėvų kalba yra labai sunkiai išlaikyta (...)" (nukelta į 4 psl.)

Partizanų dainų atlikėjas Arvydas Brunius dainuoja gatvėje Vilniuje. V. Kapočiaus nuotr.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekiliojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose ir imigraciniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. (860) 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamas garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - **OHLERT-RUGGIERE, Inc.**, 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI I VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPITNŲ.

Kasolina MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

†

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- ✂ LĖKTUVAI
- ✂ LAIVAI (CRUISES)
- ✂ TRAUKINIAI (AMTRAK)
- ✂ AUTOBUSAI
- ✂ NUOMOJAMOS MAŠINOS
- ✂ VIEŠBUČIAI
- ✂ IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS

GRUPINĖS KELIONĖS I LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
40-24 235 Street, DOUGLSTON, N. Y. 11363
TEL: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX 718 423 - 3979

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoją REDAKCINĖ KOMISIJA —**Savo tautos šventieji**

Šventasis, kurį oficialiai Bažnyčia skelbia esant mielą Dievui, tampa savo tautai nemariu didvyriu. Jo vardas lieka kartu kartoms, kaip ir kitų žymiųjų tautos vyrų bei moterų, valdovų bei karžygių.

Yra įprasta laikyti didvyriu tą, kas aukoja savo gyvybę. Net ir Šventajame Rašte pasakyta: "Niekas neturi didesnės meilės kaip tas, kuris guldė savo gyvybę už savo bičiulius". Bet ne mažiau svarbu didvyriškai gyventi, kaip ir karžygiškai mirti. Gyventi tokį gyvenimą, kuris kiekviename žingsnyje reikalauja didelės savitvartos ir aukos, tvirtos valios ir uolumo. Gyvenimas tada darosi artimas šv. Rašto minčiai: aukoti net savo gyvybę, jei to reikia. Aukoti už kitus žmones, už savo tėvynę, už tiesą, už Kristų.

Artėti ir panašėti į Kristų - yra esminis šventų žmonių troškimas. Tuo siekimu ne tik patys kyla į Dievą, bet kelia ir savo tautą. Šventieji savo tautai rodo, "kuriuo būdu ji gali siekti šventumo, neprarasdama savo prigimties savybių" (A. Maceina).

Šv. Kazimieras kol kas yra vienintelis oficialiai paskelbtas lietuvių tautos šventasis. Bet kiek žinome apie jo lietuvišką šventumą kelią? Tuo metu, kai buvo rašoma šv. Kazimiero biografija, kone visiems šventiesiems buvo priskiriamos tos pačios dorybės: skaistumas, pamaldumas, gailėstingumas, artimo ir Dievo meilė. Tačiau šv. Kazimierui skirtose mišių maldose ypač pabrėžiama, kad Dievo ištatymą jis buvo įglaudęs į savo širdį: "Lex Dei eius in corde ipsius", o kunigų maldose dar sakoma, kad už Dievo ištatymą kovojęs iki mirties: "Iste sanctus pro lege Dei sui certavit ad mortem".

Sutikdami su tuo, kad tais žodžiais išreiškiamas šv. Kazimiero uolumas vykdyti Dievo valią, randame ir jautrios teisinės sąmonės pasireiškimą. Lietuvos senajoje valstybėje teisinės sąmonės supratimas buvo gana stiprus. Žinome iš šv. Kazimiero gyvenimo, kaip jis valstybės reikaluose stengėsi būti teisingas.

Pastebime taip pat šventojo ramybę, kuklumą, saikumą - savybes, kurios yra ryškios lietuvių tautos būdė. Yra dar kitų šv. Kazimiero bruožų, būdingų lietuvių prigimčiai: susikaupimas, susimąstymas, jautrumas, drovumas, užuojauta kito kančiai. Kristaus kančią šv. Kazimieras taip giliai ir jautriai išgyveno, kad vienas vokiečių biografas mūsų tautos šventąjį pavadino "Skausminga užuojauta".

Tėvynės laisvės vertinimas ir gynimas yra liudijamas Bažnyčios pripažintu stebuklu: šv. Kazimiero pasirodymu lietuvių kariams kovoje su rusais prie Dauguvos. Gali kas antgaminių reiškinių nesuprasti ir nevertinti, bet negali paneigti, kad patriotizmas kaip dorybė yra ryški daugelio šventųjų gyvenime.

Viena iš stipriausių priežasčių yra Orleano Mergelė, šv. Joana Arkietė, Prancūzijos gynėja, kuri Anglijoje buvo Bažnyčios vardu pasmerкта ir sudeginta, bet vėliau paskelbta palaimintą ir šventąja. Šv. Kazimieras 27 metais vėliau gimė, kai šv. Joana mirė, bet šventuoju buvo paskelbtas 400 metų anksčiau.

XIX a. Lietuvos provincinio kasdienybės

Devynioliktojo šimtmečio pradžią Europa pasitiko nesibaigiančiais karais. Bonapartinė Prancūzija kovojo prieš pramoninę Angliją ir feodales monarchines valstybes - Austriją, Rusiją, Prūsiją. Trys milijonai žuvisių - tiek teko mokėti europiečiams už Prancūzijos siekimą įsivraiuti kontinente. Po Vaterlo mūšio, atrodo, viskas vėl grįžo į senas vėžes: išliko feodalinis išnaudojimas, aristokratai pasinėrė į prabangų pobūvių ir intrigų pasaulį. Jaunas dvirinkas - rusas, vokiečių, prancūzas - nusivilkęs dulkina mūdūrą ir pasipuošęs naujutėliais fraku, skubėjo į feodalinio elito rengiamus vakarus, kur išgarsdavo tokio pobūdžio pokalbį tarp pagyvenusios moters ir jos dukters: "Visą laiką stovėkite šalia manęs, nesukinėkite galvos į šalis ir jokiais būdais garsiai nekalbėkite; laukite, kol jus iškvies šokti. Jei jūs nesate angažuota, būtinai duokite kavalieriui savo sutikimą. Į jo amžių nekreipkite jokio dėmesio. Ar tai būtų jaunas, ar pagyvenęs vyras - jums neturi rūpėti. Atsisakydama šokti su vienu kavalieriumi, prarandate teisę šokti ir su kitais, nes, priešingu atveju, jūsų elgesys gali sukelti nemalonias pasekmes. Kiek dvikovų įvyko dėl šios priežasties. Gerai apie tai pagalvokite!" Duktė atidžiai klausėsi motinos, karts nuo karto linkčiodama galva.

Po Napoleono pralaimėjimo Europoje įsigalėjo anglų mada. Aukštuomenės salonuose buvo ypač mėgstamas angliškas šokis kontrdansas, bet jam nenusileido ir prancūziškas kadrilis. Vėliau, apie 1825-uosius, juos nurūgė galopas - šokis, sukeldamas pedantiškų moralistų nepasitenkinimą. Po 1830-1831 m. sukilimo Lietuvoje ir Lenkijoje, kai į Vakarų Europą plūstelėjo didelė emigrantų banga, vis didesnį populiarumą įgavo polka ir mazurka. Tuo metu, kai jaunimas šoko, jų tėvai - grafai, baronai, hercogai - postringavo "lenkų klausimui", siūlydami daug įvairiausių receptų, kaip sutramdyti "Europos žandara" - carinę Rusiją, o pagyvenusios

Kultūros
istorijos
puslapis

Dr. Vytautas Berenis

M. E. Andrioli. A. Mickevičiaus poemos "Ponas Tadas" iliustracija

damos stebėjo savo dukterų elgesį, kartu nepamiršdamos apdardyti susirinkusiųjų apdarus. Juk mada, anot prancūzų istorikės I. Brikar, yra politika, ir senamadiškumas galėjo sukelti įtarimą.

Taip leido dienas dauguma feodalinės visuomenės išrinktųjų Paryžiaus, Berlyno, Vienos, Peterburgo dvaruose. Bet žvilgtelkime į Europos užkampį Žemaitiją. Kaip gyveno provincijos dvarininkas, kas sudarė jo interesų ratą? Laimė, išliko keiliolika Žemaitijoje buvusio didelio Bugių dvaro savininko A. Daugirdo (1788-1856) užrašų knygučių, kuriose jis kruopščiai užrašydavo svarbesnius gyvenimo įvykius, visas išlaidas ir pajamas. Be to, išliko jo bibliotekos, baldų bei kitų buitinių rakandų aprašymas. Visą šią medžiagą dar 1938 m. paskelbė V. Daugirdaitė-Sruogienė. Tad pabandykime pažvelgti į ano meto provincinio kasdienio gyvenimo kai kurias puses.

A. Daugirdo protėviai - žymi lietuvių bajorų giminė. Nuo senų

laikų jie gyveno Senajame dvare, Vėryliškių parapijoje, Lydos apskrityje. Čiminės herbe pavaizduota juoda tauro galva ir šalmas su trimis stručių plunksnomis. A. Daugirdas, vedęs Domicelę Gutauskaitę ir gavęs gerą krautį, persikėlė į Žemaitiją, kur nusipirko Antanavo ir Bugių

reikalų tvarkymu ir svečių priėmimu. Apie tai byloja jo ranka rašytos pajamų ir išlaidų suvestinės. 1827-1829 m. du jo suėmūs mokėsi Vilniaus universitete. Tėvas vaikų išlaikymui mieste kasmet skyrė 300 rublių. Duktė mokėsi Vilniaus kilmingųjų mergaičių pensijoje. Jos išlaikymui Bugių savininkas kiekvienais metais siuntė po 100 rublių.

Didelę reikšmę anuo metu turėjo kaimynystės gyvenančių bajorų bičiuliavimasis, kuris, norint parodyti išpūstą "ištaigų" gyvenimą, sukelėdavo A. Daugirdui daug rūpesčių. Tam reikalui Žemaitijos bajoras kas mėnesį pirkdavo po pūdą jautienos, versienos ir avienos, mokedamas po 2 kapeikas už svarą, lydzų, karpių, plekšnių - po kapeiką už svarą, silkės - 7 rublius už statinę. Per Vėlykas dvaro valstiečiai parūpindavo šeimininko stalui žuikių ir stirnų, sumedžiotų apylinkės miškuose. Nemažai išlaidų tekdavo svaiginamiesiems gerimams: butelis šampano kainavo 2 rublius 50 kapeikų, Reino vynas ir maderas - 1 rublį. Svaras kavos kainavo 30 kapeikų, saldainių - 30-60 kapeikų, šokoladas - 50 kapeikų.

Artėjant pobūviui, apylinkių bajorai gaudavo iš A. Daugirdo kvietimus. Laiškas buvo naudojamas gražus popierius - balta su paausuotais kraštais arba sveikinimo ir pakvietimo atvirukai, papuošti įvairiausiais vaizdeliais. Tekstą užrašydavo šešies plunksna. Šeimininkas svečius priimdavo svečių kambaryje, kur ant sienų kabėjo gimines atstovų portretai, kampe stovėjo fortepijonas, o virš jo buvo pakabintas ampyro stiliaus veidrodis. Tiesa, jis nelabai derinosi prie bydermejerio stiliaus baldų, bet į šį estetinį nesuderinamumą, matyt, nebuvo kreipiamas dėmesys. Kambaryje viduryje stovėjo didelės stalas, padengtas balta staltiese ir ant jo išdėliotais sidabriniais valgymo įrankiais. Tuo laiku buvo neįprasta vedinti kambarius, todėl gausiai naudoti įvairius kvepiantys smilkalai. Atskiroje vietoje ant spintelės buvo laikomas uostomasis olandų tabakas ir cigarai. Sutemus kambaryje uždegdavo lajines žvakes. Reikia pasakyti, kad pobūviuose bajorai ne tiek gerdavo, kiek kalbėdavosi apie savo ūkių reikalus ir politinio gyvenimo aktualijas. Tai liudija toks užrašas A. Daugirdo knygutėje: "Atsimintina. Vėikšnių klebonijoje kiek įsis-

(mukelta į 5 psl.)

MEDEKŠA

Eugenijus Urbonas

5

"Mes, Didysis Lietuvos kunigaikštis Aleksandras, arba Vytautas, su šventaisiais ir kilmingaisiais viešpačiais, mūsų tarėjais, geru noru sudarėme su garbinguoju viešpačiu didžiuoju magistru Konradu fon Jungingenu ir su jo ordinu bendrininkais magistras taiką tarp mūsų pačių ir mūsų žemių ir viešpaties didžiojo magistro, jo žmonių ir to ordino žemių ir išsaugosime tą taiką amžiniems laikams...

Be to, nutarėme nustatyti šias sienas tarp mūsų ir to ordino žemių. Pradedama nuo Salyno salos, esančios Nemuno upėje, ta sala pasiliks ordinui visiems laikams. Toliau nuo tos salos eidami tiesiai iki upės, vadinamos Nevėžiu, šalia miško, pakalnėje, kuris vadinamas Šventuoju, sekam upės viduriu iki Višvilės. Nuo čia traukiam iki didžiulio akmens, vadinamo Roda, gulinčio upėje, Arodės vardu žmonių pramintoje nuo to akmens pavadinimo...

Nuo to akmens per Smardynės pelkę, Apeitų ežerus, Brengeliškių kelią iki ribos, kur ganykloje ištrykšta šaltinis, o nuo ten į dykrą, iš kurios Eglės upė išteka, ir prieinama Livonijos siena.

Einant Prūsijos link - nuo Salyno salos iki Šešupės, ta upe iki jos šaltinių, toliau iki upės, kuri išteka iš Metų ežero, ir ta upe iki Bebro upės, ir toliau iki Narevo upės..."

Ne visos upės ir ežerai Šaltragiui buvo girdėti ir matyti, jis tik suprato viena - visos žemaičių žemės nuo Nevėžio ir Vakarų ir Sūduvos vakarinė dalis atiduotos Ordinui. Kaip išvertė Čepurna - su visais turtais ir nauda, amžinam naudojimui... Ir žmonės su šeimomis, ir Ordinas galės čia laisvai šeiminkauti, uždėti savo prievoles ir mokesčius... Sutartis leidžia Ordino žmonėms laisvai prekiauti, imtis verslų be papildomų mokesčių Lietuvos žemėse. Net kunigaikščio kariuomenė galės žygiuoti per Žemaičių kraštą tik su Ordino sutikimu.

Sutartį pasirašė ne tik Didysis Lietuvos kunigaikštis Vytautas, bet

ir Lietuvos Kunigaikštystės didikai - kunigaikščio dėdė Vladimiras, Vytauto brolis Žygimantas, Punsko kunigaikštis Jurgis, Starodubo Aleksandras, Drucko Ivanas, Klecko Jomantas, Ašmenos seniūnas Mingaila, Vilniaus seniūnas Manvydas, rūmų maršalka Čepurna, Krėvos vietininkas Goštautas, Trakų vietininkas Kinmuntas, Kauno Sungaila, Medininkų Kareiva ir kiti.

Prie sutarties šalia Didžiojo kunigaikščio Vytauto savo antspaudus pakabino sutartį pasirašę didikai.

"Duota Nemuno upėje Salyno vardo saloje 1398 metų spalio mėnesio 12 dieną..."

Šaltragis suvokė - nėra Žemaičių vadų. Kodėl be mūsų pačių sprendžia mūsų žemės likimą? Norėjo pašokti iš vietos, bet jau pakilo Lietuvos valdovas ir jo artimieji didikai.

Gausiai skaniausiais valgiais ir Reino vynu buvo apkrautas didžiulis vaišių stalas. Priešais vienas kitą savo didikų apsuptyje sėdėjo Didysis kunigaikštis Vytautas ir kryžiuočių magistras.

Didžiojo magistro Konrado fon Jungingeno kalba buvo trumpa. Padėkojo Kristui, kad jis apšvietęs Vytauto protą, ir paragino testį Dievo akivaizdoje duotą žodį Ordinui. Pristatė žemaičių bajorams Žemaitijai paskirtą urėdą - riterį Anderlau, stambų šarvuotą vyrą, jau pliktėlėjusiu pakaušiu. Jo rezidencija bus Ragainės pilis. Iš ten valdys Žemaitiją. Ten gali kreiptis Žemaičių bajorai. Duokles nustatys, apie jas praneš vietininkai. Žemaitijai Ordinas žada taiką ir ramybę.

Galingoje Kristaus Ordino brolių valstybėje gyvenkit su Dievo palaima. Nebegrės Žemaitijai plėšikų iš Danijos ir Švedijos puolimai. Praneškite apie tai visam Žemaitijos kraštui. Dovanojame šiandien žemaičių žmonėms puikiuos gelumbės. Išdalinkit grįžę visiems. Apsaugosim jūsų namus, jūsų moteris ir vaikus. In domine... - baigė kalbą didysis magistras, ir užstalėje sustojė kryžiuočiai sugriaužę "Laudatur Jesus Christi".

Šaltragis sėdėjo šalia Rumbaudo ir nenorėjo tikėti savo ausimis. Už vieno stalo su amžiniais priešais iš didelių ašorių vyrai kliukino vyną į taures, erzeliavo. Buvo jau ir užraudusių. Kasnis Šaltragiui springo gerklėje. Spaudė kumščius iki sąnarių skausmo, bet nieko negalėjo pakeisti. Pasijuto toks mažas ir menkas. Kaip reikės gyven-

ti?..

Iš sunkių minčių grąžino Vilniaus seniūnas Mantvydas:

- Didysis kunigaikštis Vytautas, visos Lietuvos ir Rusų žemių valdovas, liepė man paskelbti Lenkų karalienės Jadvygos laišką Lietuvai, broliui Vytautui.

Manvydas lietuviškai išvertė laišką turinį. Karalienė laišką maloniai Vytautą vadino broliu ir priminė, kad Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė yra karaliaus Jogailos tėvonija, jo kraitis Lenkijos karalystė, todėl Lietuva priklauso jai, karalienei Jadvygai, ir Lietuvos bajorai turi mokėti jos didenybės karalienės dvarui činšą.

Nepatenkintu murmesiu sutiko laišką Lietuvos didikai, atsigreždami į lenkų būrį, dalyvavusį derybose. Karaliaus dvaro atstovas Spytkas iš Melštyno žiūrėjo į sidabrą inkrustuotą midaus fagą ir nepakėlė akių.

Didikai ėmė triukšmauti, sunku buvo suprasti jų žodžius. Dauge- lis šaukė prieš Lenkijos dvarą į Gniezno arkivyskupą.

- Tas senas sukčius! Žaltys! Jogailai merga pakišo!

- Pasižadė Jogaila Lenkijai! Karaliaus vainikas brangiau už Lietuvą. Vilnių paliko, Krokuvoje gyvena - ir dar duoklės užsimanė!

Šaltragiui dilgtelėjo širdį - ko jūs šaukiate, ko reikiate? O Žemaitiją kryžiuočiams, - kas sugalvojo, kas pritarė? Buvo tvarka prie Algirdo ir Kęstučio, buvo bajorai, o dabar po lenkų vyskupo padu. Tokią šalį atidavė Jogaila, išlėkė į Krokuva, pažemines Vilniaus kraštą, o dabar ir visos Lietuvos bajorus lenkai savo vasalais padarys...

- Nereikia mums karaliaus Jogailos! Vytautą Karalium! Vytautą! - šaukė Smolensko vietininkas Jomantas.

- Atsiskirt nuo Lenkijos! Tegul didysis magistras paima iš popiežiaus Vytautui karūną! - pašokęs ant suolo rėkė Ukmergės pilies seniūnas Kinsgaila.

Didysis kunigaikštis Vytautas midaus nė vyno neragavo. Sėdėjo suraukęs kaktą, žandikauliais lakstė kamuoliukai. Kažką pasakė šalia sėdėjusiam Kauno valdovui Sungailai. Šis pakilęs nuramino vyrus.

Didysis kunigaikštis prašo nurimti. Praneša visiems - Lietuva jokių duoklių karalienei nemokėjo ir nemokės. Kreipiamės į Žemaičių ir visos Lietuvos bajorus - po dviejų mėnesių pradėsime ruošti žygiui į totorių žemes. Padės ordinas. Lenkai. Siųskite žemaičių

(mukelta į 4 psl.)

■ JAV vyriausybė pranešė, kad dešimčiai žinių agentūrų leista atidaryti savo biurus Kuboje. Kaip paaiškino atstovas spaudai Mike McCarry, Clintono administracija nori paskatinti informacijos apie Kubą ir Kuboje laisvę. Vyriausybės leidimas buvo būtinas, nes dar galioja griežtas Kubai paskelbtas embargo. Iš dešimties autorizuotų agentūrų kol kas tik CNN televizijos kanalas gavo Kubos valdžios leidimą pradėti veikti šalyje. Amerikietišku informacijos priemonių Kuboje nebuvo nuo 1969 metų, kai iš šalies buvo išvaryta Associated Press agentūra.

■ Pernai Rusijoje lėktuvai dažniausiai - 60% visų atvejų - sudužo dėl žmogaus klaidos, pranešė federalinės aviacijos tarnybos pareigūnai. Tarnyba ypatingą dėmesį skyrė avarijoms sukeliančių faktorių, tokių kaip nedrausmingumas, komandos neprofesionalumas, skrydžių taisyklių pažeidimas ir pilotų išgydžių pervertinimas, mažinimui. Laikraštis "Komsomolskaja pravda" anksčiau paskelbė, kad 1996 m. šalyje buvo 18 lėktuvų katastrofų, per kurias žuvo 249 žmonės, o 1995 m. įvyko 14 lėktuvų avarių, kuriose žuvo 169 žmonės. Daugiau nei pusė sudužusių lėktuvų buvo kariniai.

■ Vagys iš Argentinos Atstovų rūmų Gynybos komiteto pavogė kovos su mafija įstatymo projektą. Į komiteto patalpas įsilaūzė vagys į diskelius nukopijavo daugybę kompiuteriye saugomų dokumentų ir vėliau informaciją iš kompiuterio ištrynė, pranešė komiteto pirmininko patarėjas Santiago Rossis. Be įstatymo projekto, prarasta informacija apie JAV ir Italijos kovos su mafija įstatymus. Vagys taip pat pagrobė siūlymus vyriausybei dėl vertybinių popierių kompanijų ir oro uostų privatizacijos priežiūros.

■ Birželio 3 dieną Gniezne bus iškilmingai paminėtos šventojo vyskupo Adalberto mirties tūkstantosios metinės. Kaip pranešė Gniezno arkivyskupijos kurijos atstovas spaudai, šiame minėjime rengiasi dalyvauti Popiežius Jonas Paulius II ir Vokietijos, Čekijos, Slovakijos, Vengrijos bei Lenkijos prezidentai. Popiežius nuo gegužės 31-osios iki birželio 11 dienos su apaštalinio vizito lankysis Lenkijoje.

Užgavėnių linksmybės Rumšiškėse.

V. Kapočiaus nuotr.

Parduodama ginklus Rusija sėja nestabilumą

Rusija yra antra svarbiausia ginklų eksportuotoja pasaulyje, Interfakso naujienų agentūrai pasakė aukštas rusų valstybinės ginklų eksporto įmonės vadovas. Įmonės "Rosvooruzhenije" generalinio direktoriaus pavaduotojas Olegas Sidorenka sakė, jog aštuoni Rusijos ginklų eksportuotojai per 1995 metus, Vakarų vertinimais, pardavė ginklų už 3,5 mlrd. JAV dolerių, o "Rosvooruzhenije" iš šios sumos teko 2,9 mlrd. JAV dolerių. "1996 metais vien mūsų įmonė ketino parduoti ginklų už 3,5 mlrd. dolerių, ir šis tikslas tikrai pasiektas".

Kad išplėstų ginklų eksportą,

Rusijos Vyriausybė praėjusių metų vasarį penkioms firmoms suteikė teisę laisvai eksportuoti ginklus. Ligi tol šią teisę turėjo tik "Rosvooruzhenije" ir milžiniška lėktuvų gamykla "MiG-MAPO". Nepaisant pažangos, pasiektos per praėjusius trejus metus, Rusija šiuo metu vis dėlto parduoda užsieniui gerokai mažiau ginklų negu, pavyzdžiui, rekordiniais 1988-aisiais, kai eksportuota ginklų už 15,1 mlrd. JAV dolerių.

Kai kurių valstybių vadovai kritiškai įvertino kai kuriuos didelius Rusijos vyriausybės sandorius, tarp jų ir ginklų pardavimą padalytos Kipro salos graikiškajai daliai. Pernai Rusija taip pat paskelbė, jog per ateinančius dvejus metus Iranui ketina parduoti ginklų už maždaug milijardą JAV dolerių. LA

Užsakydami
DARBININKA
Jūs remiate lietuvių
Amerikoje

V. Kapočiaus nuotr.

Lietuvoje populiari prekyba padėvėtais drabužiais iš Europos. Neretai jais prekiaujama tiesiai iš automobilių.

Sudaroma delegacija deryboms su Europos Sąjunga

Patvirtinama Lietuvos norą būti tarp pirmųjų naujų Europos Sąjungos narių, Vyriausybė nutarė sudaryti delegaciją, kuri rengs deryboms dėl vietos šioje organizacijoje. Ministras Pirmininkas Gediminas Vagnorius ipareigojo Užsienio reikalų ministeriją iki vasario 15 dienos pateikti Vyriausybei tvirtinti delegacijos sudėtį.

Delegacijos vadovu paskirtas Gediminas Šerkšnys, 1991-1993 metais ėjęs užsienio reikalų ministro pavaduotojo pareigas. 48 metų Lietuvos nepriklausomybės akto signataras iki šiol vadovavo konsultacinės firmos "A. Abišala ir partneriai" Kaune.

Pasak užsienio reikalų viceministro Albino Januškos, Vyriausybė nusprendė nelaukti, kol pasibaigs šiuo metu vykstanti Europos Sąjungos šalių tarpvyriausybinių konferencija ir pradžios deryboms su valstybėmis kandidatėmis. "Tuomet jau gali būti per vėlu sudarinėti delegacijas", - pažymėjo šis pareigūnas.

Lietuva buvo suformavusi delegaciją, kuri derėjosi siekiant sudaryti Europos (Asociacijos) sutartį. Ši delegacija, kuriai vadovavo tuometinis Užsienio reikalų ministerijos sekretorius A. Januška, nustojo veikti po to, kai Lietuva 1995-ųjų birželį pasirašė minėtąją sutartį. ELTA

Paskaitos Long Island bibliotekoje

Prof. A. Landsbergio paskaitos Long Island bibliotekose vyks sekančia tvarka: "Wisława Szymborska - 1996 m. Nobelio laureatė poėtinis pasaulis", kovo 10 d., 1:30 val., Long Beach Public Library, 111 West Park Avenue, Long Beach; "1001 Naktis - Atpirkimas pasakomis", kovo 11 d., 2:00 val., Great Neck Public Library, Grist Mill & Bayview, Great Neck.

KALBOS RITERIS

(atkelta iš 2 psl.)

todėl būtumėm visai menki padarai, jei jos kaip reikia negerbtumėm".

Eidami Profesoriaus Juozo Balčikonio pėdomis atgal į praeitį, nueitumėm labai toli - iki Kristijono Milkaus ir Pilypo Ruigio, iki Jokūbo Brodovskio ir Danieliaus Kleino, iki Konstantino Sirvydo ir Mikalojaus Daukšos: iki tų žmonių, kurie pirmieji suvokė gimtosios kalbos reikšmę tautos gyvenime, pirmieji pradėjo raginti ją ginti, ugdyti ir puoselėti, pirmieji pradėjo rašyti lietuvių kalbos gramatikas ir žodynus, pirmieji suskato, kaip pasakytų Danielius Kleinas, valyti nuo jos purvus, kuriais ji buvo apdrabstyta, ir išdailinti, išstbulinti ją taip, kad ji džiugintų mus visu savo spindesiu.

Tų pirmųjų šviesuolių entuziazmas ir darbai buvo pavyzdys vėlesniems - XIX amžiaus - lietuvių filologams, kurie labai sunkiomis sąlygomis nepadėjo plunksnos, kiekvienas pagal savo išgales kaupė ir sistemino žodžius, formulavo gramatikos dėsnius, kovojo prieš gimtosios kalbos diskriminaciją. Liudvikas Rėza, Dionizas Poška, Simonas Stanevičius, Jurgis Ploteris, Leonas Uvainis, Aleksandras Butkevičius, Kalikstas Kasakauskis, Simonas Grosas, Kajetonas Nezabitauskis, Juozas Čiulda, Karolis Nerlickas, Kazimieras Daukša, Fortunatas Cechanovskis, Aleksandras Prekeris, Dominikas Sutkevičius, Andrius Ugiškis, Aleksandras Varkulevičius, Ambraziejus Kašarauskas, Laurynas Ivinskis, Simonas Daukantas, Mikalojus Akelaitis, Antanas Bažanauskas, Fridrikas Kuršaitis, broliai Juškos ir kiti toliau pureną tą dirvą, kurioje išaugo didieji naujųjų laikų mūsų kalbininkai - Kazimieras Jaunius, Kazimieras Būga, Jonas Jablonskis ir pagaliau Juozas Balčikonis. Tie kalbininkai suvokė gimtosios kalbos reikšmę su jos išmanymu.

Anksčiau kalbos meilė ir jos išmanymas ne visados sutapdavo. Poetė Onė Baliukonytė apdovanota pemijs

(atkelta iš 2 psl.)

per pastaruosius dvejus metus". Kas vertas premijos, sprendžia Lietuvos rašytojų sąjungos valdybos kasmet sudaroma nauja penkių narių komisija. Šiemet jai vadovavo poetė Judita Vaičiūnaitė.

Iki šiol šį apdovanojimą buvo pelnę L. Gutauskas, A. A. Jonynas, J. Kunčinas, H. Čigriejus ir N. Miliauskaitė. ELTA

vo. Simonas Stanevičius sakė, kad lietuvių kalba vieni domisi iš noro viską žinoti, o kiti - iš meilės kalbos tėviškės. Tie, kurie norėjo viską žinoti, ne visados mylėjo. O kurie mylėjo, per mažai žinojo. Iš pastangų suderinti meilę ir žinojimą radosi konkretūs darbai - žodynai, gramatikos, tyrinėjimai. XIX amžiuje jau kone kiekvienas apsišvietęs lietuvis rašė gramatikas arba žodynus. Daug tų darbų liko rankraščiais, nugrimzdę užmaršty, nemažai jų žuvo. Visa tai atsitiko dėl to, kad tauta nebuvo laisva. Dėl to ir meilė kalbos tėviškės dažnai nustelbdavo norą viską žinoti.

Tiktai XIX a. pabaigoje ir XX a. pradžioje instinktyvi kalbos meilė pavirto protinga meile, kuri ypač pasireiškė minėtųjų kalbininkų - Kazimiero Jauniaus, Kazimiero Būgos, Jono Jablonskio, o vėliau ir Juozo Balčikonio - darbais. Tie darbai buvo ir tebe- ra patikimas kompasas, kuriuo ir šiandien galime vadovautis, saugodami gimtosios kalbos sveikatą ir savo tautos gyvybę.

Taigi Profesorius Juozas Balčikonis buvo geras sūnus: tėvų palikimą jis neregėtai padidino, įpareigodamas ir mus tą turtą ne mažinti, bet dauginti.

Profesorius Juozas Balčikonis, ypač kaip bendrinės kalbos ugdytojas, turėjo ir tebeturi ir savo šalininkų, ir priešininkų. Tai visai natūralu - kitaip ir negali būti. Niekas vienas negali pretenduoti į absoliučią tiesą. Tiesa skleidžiasi iš nuomonių susidūrimo, iš autorių ir oponentų dialogo. Todėl ir į Profesoriaus Juozo Balčikonio raštus - jo kalbos taisyms ir rekomendacijas - mes galime žiūrėti taip, kaip žiūrėjo Simonas Stanevičius XIX a. pradžioje į senąsias lietuviškas knygas. Tos knygos, - sakė jis, - "yra dėl mūsų kaip geras kokios arba medžiai liemeningai, kur kožnas reikalui savo tam tikrą medžiagą rasti ir pagal savo tikslą rūmą sureisti galės". Mūsų uždavinys - protingai ir kūrybingai pasinaudoti tais "medžiais liemeningais", kuriuos paliko mūsų statomam rūmui Profesorius Juozas Balčikonis.

Juozo Balčikonio asmenyje derinosi kalbininko, literato ir tautosakininko talentas. Jaunystėje Profesorius rašė eilėraščius, vėliau vertė pasaulyje išgarsėjusias pasakas, užrašinėjo žmonių dainas. Jam sklido poezija iš kiekvieno gyvo lietuviško žodžio ir sakinio, kaip ir iš originalaus eilėraščio ar pasakos, kaip iš druskininkiečio dainos.

Poezija, pasaka ir kalba, susilydžiusios Juozo Balčikonio asmenybėje, tegu suvienija ir mus! (Kalba pasakyta atidengus J. Balčikonio paminklą Panevėžyje)

MEDEKŠA

(atkelta iš 3 psl.)

karius, kas nori, į Kauną, į mano pili. Jūsų vaikai bus kunigaikščio apdovanoti turtais ir žemėmis.

Ties Babtais vyrai perplaukė Nevejį, įsikibę arkliams ir karčius, ir vingiuotu keliuku pro pamiškias išsibarsčiusias sodžius traukė į Ariogalą. Šlapi arkliai garavo, skleidami gaižų prakaito kvapą. Alsų sėdėjo įsikibę ir drėgnus Medekšos marškinius, jausdamas raumeningą brolio stuomenį, ir tyliai verkė. Sarmata buvo parodyti broliui ašaras, bet jos nenutrūkstania srovele ritosi iš akių. Kai nesulaukęs sukurkčiojo, Medekša prašneko:

- Išsiverk, lengviau bus. Tik namie motinai ašarų nerodyk. Vyras užaugai, o susivaldyti negali. Ne tėva motiną iš tavęs atėmė, o tik žirgą. Užsiauginsi kitą. Pats žinai, kiek gražių kumelių strikinėja ganykloje.

Alsųs apribo, bet žodžio pratarti negalėjo. Mintys sukosi vis apie vieną ir tą patį - Sungaila paskelbė, kad Vytautas dešimt greičiausių žemaitukų žirgų dovanojo Didžiajam Magistrui. Ir nepasipriešinsi, nešauksi. Ir Rusteikio bėri. Sėdo ant žirgų kryžiuočius lydėje skalviai ir panemune nujojo į Veliuonos pusę. Tiek juos jau ir tematysi. Rusteikis pasirinko žirgą iš atvartų kunigaikščiui kaimenės, o Alsį Medekša užsisodino ant savo bėrio. Medekšai gaila buvo broliuko, bet netektis neatrodė tokia lemtinga. Aišku, dabar Plaušiniuose tokio žirgo kaip Sakalas nėra, bet Alsųs dar vaikėzas, karda dovanų gavo - brangus daiktas, džiaugtis turėtų, o kol suaugęs, ir žirgą

prisiaugins.

Medekša paskendo savo mintyse. Susitiko su Šaltragio Narimantu. Turi savo žinioje dešimt raitelių, visi vyrai kaip nulietai. Gražūs drabužiai, ginklai, žirgai laibakojai - sako, labai greitai. Kunigaikščio apsaugos būryje tarnauja. Žadėjo trumpam grįžti iš Kauno į Plaušinius, jei kunigaikštis išleis. Daug turto iš karo žygio parsivežė Didysis kunigaikštis Vytautas. Daug žemių prie Lietuvos prijungė - drąsiausius vyrus vietininkais paskyrė. Gyvens pietų krašte turtinagai kaip kunigaikščiai. Į bajorus pakėlė kai kuriuos paprastus kaimo bernus... Medekša pasiražė, pajuto savo stiprius krūtines ir pečių raumenis - rodos, kryžiuotį ar lenką pakloti galėtų... O ten, pietuose, tamsiaplaukiai, juodaakiai - į senelio Derbutą pasakų velnius panašūs. Ar galėtų su tokiu susiremti? Drąsos ir jėgos Medekšai užteko - pernai vasarą lokį Šventgirė prie Dubysos užsmaugė, teisybė, kluvo ir jam - dar dabar randai tebėra ant dešinio šono ir šlaunies. Visaip galėjo būti - šoko ant jo staiga riaušdamas, spėjo išsitraukti peilį ir smeigė į šoną - bet matyt, širdies nepasiekė, teko ristių eiti. Kraujas žliaugė, neaišku - lokio ar jo paties. Kai žvėris gargaliuodamas užduso - rėkti, šaukti nerorėjosi, bet kūnas visas tirtėjo, ir Medekša pats išsigando keisto savo kriokimo... Į namus tada jį Verėduvos žmonės vežė parvežė. Slaugė motina, senelis sutaisė to paties lokio tauką, ir žaidžios greitai užgijo. Tada Drevenio Luotė nedrąsiai pirmąsyk atėjo jo lankyti, kažkokio skanaus gerimo atnešė...

Dabar Medekša jaučia - išleis jį tėvas Kengis į Vytauto žygi, tėvas jau seniai pašneka apie karo žygius, apie bajoro vardą... Bet Luotė? Kaip jai pasakyti, kad galvoja apie tolimus kraštus? Vasarą po lenkynių ir žaidimų sėdėjo abu prie Bebirvos. Luotė tada uždėjo

ranką ant šlaunies ir paglostė buvusią žaidžią - surandėjusią vietą. Nutvilkė jį Luotės karštas delnas. Apkabino ją per liemenį ir prispaudęs ėmė bučiuoti jos kaklą, akis, lūpas...

- Paleisk, žmonės pamatys, - šnibždėjo Luotė, o jos lūpos pačios ieškojo jo. Tai buvo patį pradžia. Gaivališka ir netikėta, apstulbinusi, išvedusi iš gyvenimo ritmo. Buvo darbas, jojimo pratybos, arklių priežiūra, pusryčiai - pietūs - vakarienė, trumpa naktis ir vėl rytą sunku keltis prie darbo. Tada prasidėjo ta trauka vakarais į Drevenių kiemą, pas Luotę. Vakare sutemus Luotė išlydėdavo jį pro vartelius ir svaigdavo abu susilieję ir nesibaigiantį bučinį, kol pasigirdavo iš kiemo:

- Luoteeee!...
Tai jos mama.
- Einu...

Luotė išslysdavo iš jo stiprių rankų, krūpteldavo savo liekną liemenį ir dingdavo lengvai lengvai tartum šešėlis...

O paskui senelis Derbutas pasakė:

- Meilės ir dusulio nepaslopėsi, vaikuti. Galvok, kaip gyvensi. Ir pradėjo labai paprastai aiškinti, kad reikėtų į kalno pusę prie jų sodybos naują gryčią statyti, šita maža, į žemę sulindusi, netilps visa šeima. Medekša bandė senelio kalbą juokais paversti, bet senasis Derbutas pertraukė:

- Ko čia raudonuoji kaip uoga. Aš tokių metų jau buvau parvedęs į namus. Kad tik laimingai gyventumėt, vaikučių susilaukumėt.

Senelio Derbuta tiesi, rami kalba tartum prablaivė Medekšą. Tikrai, gal pasakyt tėvui? Seneliui taip paprasta apie tokius dalykus kalbėti, kurie atrodyt didelė paslaptis.

(Bus daugiau)

"Čia ne jūsų reikalas"?

Rašo Edmundas Čapas

Su šeima gyvenu Šiaulių centre. Mūsų didžiulis kiemas yra tarp gyvenamųjų namų, kuriuose gyvena per 200 šeimų. Kieme auga daug medžių (iš kurių maždaug 10 pasodino mano uošvis prieš 30 metų), žolė, yra suoleliai, smėlio dėžė ir automobilių keletas. Kiemas pilnas ir garsų - nuo akordeono muzikos, sklindančios savaitgaliais iš Santuokų rūmų, iki kačių pjautynių krūmuose - nuo ankstyvo ryto iki vėlyvo vakaro. Kai kurie iš šių garsų yra malonūs, kai kurie labai trukdo!

Šiukšliavėžės į mūsų kiemą atvažiuoja ir išvažiuoja gana punktualiai kelis kartus per dieną. Jau seniai matau, kaip žmonės išeina iš savo butų su mažais kibirais šiukšlių. Šis vaizdas, kurį pirmą kartą pamatiau prieš ketverius metus, atrodo man keistas ir nepatogus, nes esu įpratęs prie kito vaizdo: amerikiečių didelės dėžės ir maišai šiukšlių, paliktus priešais jų namą, kartą per savaitę išpila šiukšlių surinkėjai, važiuodami šiukšliavėžė pro šalį, ir jų nereikia laukti. Grįždami iš darbo amerikiečiai paprasčiausiai susirenka tuščias šiukšlių dėžes ir, pastatę atgal į vietą prie namų, pila į jas šiukšles iki kitos savaitės, kai šiukšliavėžė sugrįš. (JAV retai pasitaiko, kad tokios šiukšlių dėžės būtų vagiamos.) Kai pirmą kartą aš čia išnešiau šiukšles, šiukšliavėžės vairuotojas nustebo pamatęs į jo mašiną įmetamą didelį pilką polietileno maišą. Jis manęs paklausė: "Is kur tu toks atsiradai?" Į jo netikėtą klausimą sušukau: "Nagi iš Clevelando!"

Šiukšliavėžių užimo sukeliamas triukšmas - vienas švelniausių mūsų kieme. Kėli žmonės kieme įkastos metalinius rėmus tebenaudoja kilimams daužyti. Kai jie tai daro, garsūs sprogtantys dūžiai aidi per visus aplinkinius kiemus. Nors dulkių siurblio užesys irgi yra garsus, bet jį girdi tik keli artimiausi kaimynai. Kilimų daužymą girdi šimtai kaimynų. Šis darbas yra įdomus bei senoviškas, ir mane traukia, žinoma, tik tada, kai nedėmesingi kitiems žmonės daužo savo kilimus prieš 8 val. ryto ir po 22 val. Ar šimtams mano kaimynų irgi trukdo šis triukšmas ankstyvomis ir vėlyvomis valandomis? Kartą 6:50 val. ryto išbėgau į

kiemą paprašyti didžiulės moters, ar nebūtų galima išdaužyti jos kilimo truputį vėliau. Pasakiau, kad reikėtų pagalvoti apie visus tuos žmones, kurie dar miega! Ji pasipiktino ir buvo pasiruošusi trenkti man su kilimų daužymo įrankiu, nes išdrįsau paprieštarauti jai.

Šiaulių gatvėse budi policininkai.

Dar daugiau gali išgirsti mūsų kieme trikdantių garsų, kuriuos sukelia jauni žmonės. Suprantu, kai vaikai aplink bėgioja ir krykštauja žaiddami. Tai vyksta dieną ir naktį kieme kurybingo jaunatviško gyvenimo. Tačiau kai vaikai kieme pradeda daužyti butelius, aš nebetenku kantrybės. Ar stiklo šukės nėra pavojingos? Kas jas sušluos? Vieną vidurdienį su žmona išgirdome dūžtant butelį ir neoninę lempą mūsų kieme. Pamačiau tris berniukus, šlamštą iš šalia esančio garažo nešančius į mūsų kiemo centrą ant supiltos lapų krūvos, kurią anksčiau sugrėbstė valytoja. Pagyvenęs vyriškis tvarkė garažą ir, matyt, pasamdė berniukus, kad išmestų jo šiukšles. Nebuvau tikras, kad jis jiems leidžia šlamštą iš jo garažo mesti ant lapų krūvos, bet buvau įsitikinęs, kad jis atsakingas už tai, kad jo samdyti berniukai sudaužė butelį ir lempą kieme, ant šaligatvio. Kai nueėjau pakalbėti su tuo žmogumi, išgirdau atsakymą: "Čia ne tavo reikalas". Aš atsakiau, kad sugrįžęs į butą pasiteiraisiu, gal tai policijos komisaro reikalas. Jis tučtuojau išėjo iš savo švaraus garažo ir sušlavė dvi krūvelės sudaužytų stiklo šukių. Vėliau sužinojau, kad tai buvo ne kultūringas žmogus, jis -

gydytojas.

Kai lauke šilta, mėgstame laikyti langus atidarytus, kad įeitų gaivus oro. Deja, per juos įeina ir nenorimų garsų. Beveik kasdien įvairiu metu prie mūsų namo priėję paaugliai šaukia, kad laukan išeitų jų draugai, gyvenantys virš ir šalia mūsų. Kartais garsi diskusija tęsiasi kelias minutes. Daug kartų tokie šūkavimai pažadino mano kūdikį. Daug kartų išeidavau į balkoną

ir klausdavau, ar tie vaikai žino, kur gyvena jų draugai, ir tada reikalaudavau, kad jie įeitų pasikalbėti su draugais į jų butą. Šitie lauke šūkaujantys ir kviečiantys prie langų draugus paaugliai, pradėję suprasti, kad jie pažadina mūsų kūdikį, savo garsius pokalbius tebetęsia, bet ne taip dažnai. Ar tai reiškia, kad nemandagūs vaikai gali reikauti po mūsų buto langais, o mes negalime laikyti atidarytų langų? Kodėl kaimynai tėveliai nesusitabo tokio elgesio? Ar toks elgesys netrukdo daugeliui kitų kaimynų?

Uždaryti buto langai negali su laikyti ir apsaugoti nuo ilgų laukinių pypsėjimų, kai privažiavęs vairuotojas praneša mūsų kaimynui, kad jau atvyko jo paimti. Vairuotojai gali tokiu atveju būti tingūs ir egoistai, bet kodėl mūsų kaimynai nepagalvoja, kad trukdo savo kaimynams?

Argi Lietuvoje kaimynystėje gyvenantys žmonės nesistengia sugyventi taikiai? Ar kaimynai neturėtų padėti vieni kitiems? Jeigu atsakymas yra "taip", tai nereikalingo kiemo triukšmo galima būtų išvengti, ir visiems, atskirai gyvenantiems, kaimynams gyventi pasidarytų ramiau ir patogiau.

Mintys, bėgant per parodų sales

(atkelta iš 2 psl.)

patys save. Kita vertus, jie yra subtilaus proto žaismo rezultatas, pareikalavęs daug sunkaus amatininkiško darbo, kurio lyg ir "nesimato". Kultūros ir kūrybos požiūriu "Vartai" buvo nepalyginamai gvybybingesni už Vilniaus ŠMC.

Buvojant šiose parodose, atmintyje vis išskildavo dar vieno, prieš kelias dienas vykusio atidarymo įspūdžiai. Žymus fotografas Mindaugas Kulbis Sausio 13-ajai pažymėti Fotografijos galerijoje iškabino Čėčėnijos karo vaizdus - "Čėčėnija: karo pradžia ir pabaiga". Ir šiais vaizdais jis išties sugebėjo daug pasakyti ir apie čėčėnų tautos ryžtą kovoti už savo laisvę, ir apie Rusijos imperijos moralinio ir fizinio degradavimo mastą. Lietuva buvo pirmoji, iš kurios pasitraukė rusų armija. Čėčėnai taip pat paskelbė savo nepriklausomybę, tačiau po poros metų Rusija susizgribo, ir prasidėjo nelygi, didžiųjų pasaulio valstybių, demokratijos bastionų aki-

mis žiūrint, beprasmiškas ir beviltiška mažos tautos ir didžiulės karinės valstybės kova. Čėčėnai patyrė viską - ir atvirą genocidą, ir begėdišką Rusijos valdžios cinizmą, ir pasaulio visuomenės abejingumą. Viso pasaulio nuostabai čėčėnų tauta laimėjo, laimėjo kovos lauke. Dar kartą buvo įrodyta, jog dvasiškai apsisprendusios tautos, kaip ir žmogaus, neišmanoma įveikti.

M. Kulbio nuotraukose galima išžiūrėti dvasinius paprastų žmonių tvirtybės šaltinius - tikėjimą, tautinio bendrumo jausmą, meilę gimtajai žemei. Fotografas užfiksavo kasdienybę tapusio karo vaizdus, tačiau jis nesistengia nustebinti ar šokiruoti, jam būdingas subtilus fotomeninis ir žurnalistinis taktas. Svarbiausia - neišmatuojamas žmonių skausmas ir sykiu lemtingas ryžtas įveikti tą svetimą pragarišką galią. Čėčėnų tauta atliko didžiulės svarbos istorinę užduotį - galutinai nuvainikavo mitą apie didžiąją Rusijos imperiją, demokratijos bastionų aki-

(nukelta į 7 psl.)

XIX a. Lietuvos provincialo kasdienybė

(atkelta iš 3 psl.)

maginau išgėres su kaimynais Kontrimais. Paskui, užėjęs pas smulklininką Joselį, sutikau gubernijos teisėją Mykolą Korevą, Trakų maršalką ir šlektą Dambauską. Kartu išgėrėm porterio ir šampano. Nuo to vynu visiška nustojaus šamones ir jėgų. Pirmą kartą savo gyvenime sirgau pagiriomis. Daugiau taip nedarysiu!

Laisvalaikio žemaičių bajoras skaitydavo knygas apie masonus, liaudies mediciną. Knygų lentynoje galėjai užtikti istoriko M. Balinskio "Vilniaus miesto istoriją", F. Bernatavičiaus istorinį romaną "Pajauta - Lizdeikos duktė". Mėgstamas A. Daugirdo užsiėmimas buvo stebėti, kokią oro temperatūrą rodo spiritinis barometras, ir visus parodymus smulkiai užrašyti į atskirą sąsiuvinį. Susirgęs vaistus pirkdavo Telšiuose, žydo Gelterno vaistinėje, bet namie turėjo savo vaistinėle, kur laikydavo įvairias gydomąsias žoleles, kamparą, miltelius nuo dantų skausmo. Kartą ar du per metus Bugių dvaro savininkas susiruošdavo vykti į Vilnių aplankyti vaikų, sužinoti paskutines naujienas bei gaudus ir pasiūti naujus išėiginius drabužius.

Gyvenimas tekėjo sava vaga. Nei 1830-1831 m. sukilimas, nei penktojo šeštojo dešimtmečio politiniai įvykiai, atrodo, nesudrumstė žemaičių bajoro gyvenimo. Kasmetinės 1500-2000 rublių išlaidos dar padėjo A. Daugirdui gyventi savo bajorišką gyvenimą. Bet smulkmeniškumas skaičiuojant kiekvieną pajamų ir išlaidų kapeiką rodė, kad gyventi darėsi vis sunkiau. Nauji visuomeniniai santykiai pamažu išskildavo kasdieniniame gyvenime griaudami patriarchalinio gyvenimo idiliją. Ir bajoras A. Daugirdas galbūt tai nujautė.

Kaip atrodė, dvaras, Tiškevičių, Oginskių, Karpių ir kitų didikų rūmai su parkais ir fontanais nereprezentavo privilegijuotojo luomo daugumos gyvenimo sąlygų. Vidutinio bajoro namas - "tai 75-80 pėdų ilgio ir 25-30 pėdų pločio keturkampis, suręstas iš eglinių ar pušinių rąstų, vieno aukšto, gerą pusę dažniausiai atgręžtas į rytus. Didelės, kartais suveriamos durys esti ties namo viduriu. Įėjus pro duris į priemenę, dažnai gerai įrengtą ir primenantį priešakambarį, atsivaria priekinis, mažų durų, vedančių į didelį židinį, užimančią namo vidurį. Židynis atstoja virtuvę; į jį sueina dūmtraukiai iš krosnių, kurių paprastai esti trys ar keturios pagal kambarių skai-

čių. Dešinėje - didelis kambarys, vadinamoji salė, naudojama kaip valgomasis ir pramogų kambarys; šalia jo - švarus kambarys, kuriame stovi fortepijonas, Lietuvoje vadinamas pantalonu. Ant jo - gitara, smuikai, gaidos. Viena arba dvi sofos, kėdės ir staliukai statyti palei sieną. Iš šito kambario pereinama į mažesnį, kuriame stovi lova, staliukas, tualetinis veidrodis. Toliau kitas kambarys, maždaug tokio dydžio, kaip minėtasis, jame knygos, pypkės, taboka, rašomas stalas. Priešingame namo galas dažniausiai esti įrengtas kaip miegamasis svečiams. Dažnai, turint sąaugusių panelių arba vaikų, vienas arba du kambariai šiame gale paskiriami jiems".

Tačiau buvo nemažai bajorų "dvarų", kurių pavadinimas siejosi tik su gyventojų kilmė. Daugelis dvarų beveik niekuo nesiskyrė nuo valstiečių trobų, nebent tik vaismedžių sodu šalia gyvenamojo būsto. Ypač daug tokių dvarų susikūrė prie Neries ir Nevėžio upių. Rusijos imperijos valdininkai su panieka žiūrėjo į jų gyventojus - būsimus valstiečių luomo atstovus. Bet kartu jų ir bijojo: vargingi šlektos ypač nekentė santvarkos, negalinčios užtikrinti jiems luominių privilegijų. Nuslopinus 1863 m. sukilimą carinė valdžia galutinai likvidavo juos kaip feodalinio luomo reprezentantus.

Uždarius Vilniaus universitetą bajorų dvarai tapo kultūros centrais, apsaugotais nuo Rusijos valdininkų akių. Iki 1840 m. ypač daug tokių kultūrinių židinių susikūrė žemaitijoje. Visi, kas bent kiek yra susipažinę su Lietuvos kultūros istorija, gerai žino D. Poškos Baublį - žemaitiškos kultūros simbolį. Jo garas paskatino A. Mickevičių įamžinti senienų muziejų savo kūryboje. Lietuvos aristokratai kolekcionuodavo Vakarų Europos dailės kūrinius, saksonišką porcelianą, Niurnbergo ir Vienos laikrodininkų bei auksakalių dirbinius. Bet kuo paaiškinti vos galą su galu suduriančio šlektelės beribę aistrą rinkti gimtojo krašto senienas? Žemaitijos šviesuolių, pažiba L. Uvainis parašė veikalą "Apie Lietuvos numizmatiką", sudarinėję lietuvių kalbos žodyną. D. Poškos pažįstamas Einikas rinko liaudies padavimus ir dainas. Netoli Kelmės gyvenęs neturtingas dvarininkas F. Ivanačius padėjo S. Stanevičiui parengti žemaitiškų dainų rinkinį.

Nelengvai ir ilgai vyko bajorų samonėjimo procesas. Vieni tapo lenkų tautos dalimi, kiti - (nukelta į 7 psl.)

- **Laima Andrikenė**, Europos reikalų ministrė, kaip praneša "Lietuvos rytas", kviečia į Vilnių Vytautą Biretą, Tėvynės sąjungos Kanados skyriaus valdybos narį, viceministro pareigoms.

- **Lietuvos jūrų skautai** šiemet mini 75 metų veiklos sukaktį, nes jų pradžia buvo Kaune 1922 m. kovo 12 d. įsteigus L. K. Algimanto vandens skautų draugovę. Steigėjai buvo Kostas, Julius ir Petras Jurgelevičiai.

- **Jonas Petronis**, Los Angeles, CA, daug metų pirmininkavęs Tautinės Sąjungos Los Angeles skyriui, o paskutiniu laiku 20 metų su viršum vadovavęs Tautinių Namų veiklai, 1996 m. gruodžio 14 d. Tautiniuose Namuose atšventė amžiaus 75 metų sukaktį.

- **Toronto, Ont.**, Kanadoje, Prisikėlimo lietuvių parapijos klebonas kun. Augustinas Simanavičius, OFM, specialiaje parapijiečių susirinkime išreiškė viltį, jog trečiąjį tūkstantmetį parapija pradės naujoje šventovėje.

- **"Nepriklausomos Lietuvos"** laikraštis, leidžiamas Montrealyje, Kanadoje, sausio 7 d. išėjo naujo formato - panašaus į Lietuvoje leidžiamą dienraščį. Šis seniausias Kanados lietuvių laikraštis, einąs 56-uosius metus, pasirodo kas antrą savaitę. Pirmasis naujojo formato numeris - aštuonių puslapių. Ateityje jis bus storesnis.

- **Anapilio lietuvių parapijos** (netoli Toronto, Ont.) tarybos kultūrinė sekcija balandžio 6 d. Anapilio salėje rengia muzikos ir kitų meno sričių studentų koncertą. Norintieji dalyvauti gali skambinti Slavai Žiemelytei, tel. (905) 823-7261.

- **Amerikos lietuvių Tautinė Sąjunga** ir šiais metais rengia Kovo 11-osios, Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo šventės, minėjimą kovo 9 d. Pasaulio lietuvių Centre, Lemont, IL.

- **Nuo Palaimintojo Arki-vyskupo Jurgio Matulaičio mirties** sausio 27 d. sukako 70 metų. Jis mirė sulaukęs tik 56 metų amžiaus, bet spėjo labai daug nuveikti Lietuvos valstybei ir Bažnyčiai. Jo nuopelnu įkurta nepriklausoma Lietuvos Bažnytinė provincija, įsteigta Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų kongregacija, atnaujinta marijonų kongregacija.

- **Vilniaus bažnytinės provincijos** 5-osios įkūrimo metinės ir Palaimintojo Arki-vyskupo Jurgio Matulaičio mirties 70-osios metinės Vilniuje paminėtos sausio 18 d. Vilniaus universiteto Senato posėdžių salėje. Pagrindiniu kalbėtoju buvo arkivyskupas metropolitas Audrys Juozas Bačkis. Kiti prelegentai: Genovaitė Gustaitė, Vytautas Bri-lius, MIC, kun. Jonas Boruta, SJ, Irena Eglė Laumenskaitė.

- **Arvydas Vanagūnas**, MD, yra vienas tarp 12 Chicagoje ir apylinkėse praktikuojančių gastroenterologijos specialistų, kuriuos "Chicago Magazine" pagal tūkstančių kitų apklaustų gydytojų nuomonę, įtraukė į žurnalo sausio numerįje paskelbtą "Top Doctors" sąrašą. Dr. Vanagūnas yra Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos pirmininkas.

- **Kazys Bradūnas**, poetas laureatas, rašytojas, redaktorius, vasario 11 d. šventė amžiaus 80 sukaktį.

Šiaulių miestas.

1997 m. Š. Amerikos lietuvių Kėgliavimo pirmenybės

1997 m. Š. Amerikos lietuvių Kėgliavimo (bowling) pirmenybės įvyks 1997 m. kovo 1 d., šeštadienį, Palisades Place, 28801 Euclid Ave., Wickliffe, Ohio (rytiniame Clevelando priemiestyje). Tel. 216-585-5800.

Pirmenybės bus pravestos su-

derinant su kartu vykstančiu 12-ju Clevelando LSK Žaibo metinių "Draugystės Turnyrų".

Š. A. lietuvių pirmenybių dalyvių registracija nuo 11:30 v. r. Varžybų pradžia 12:00 val.

"Draugystės Turnyro" dalyvių registracija nuo 2:30 v. p. p.

Varžybos prasidės 3:00 v. p. p.

Varžybos bus komandinės ir individualios. Komandą sudaro 4 mišrios lyties žaidėjai(-jos). Dalyvių amžius neribojamas. Dalyvavimas atviras visiems lietuvių kilmės žaidėjams.

Specialiai atžymėti bus jaunieji ir mergaitės, 16 metų ar jaunesni (varžybų dieną).

(nukelta į 6 psl.)

Libane atidarytas Lietuvos garbės konsulas

Vasario 20 d. Libane oficialiai atidarytas Lietuvos garbės konsulas bei surengtas Lietuvos Nepriklausomybės metinių minėjimas.

Libano verslininkas Raymondas Sarkis Lietuvos garbės konsulu Libane paskirtas 1996 m. rugsėjo mėnesį.

BNS

Kava (kofeinas) veikia žmogaus sveikatą

Dr. Juozas Kriaučiūnas

Visame pasaulyje žmonėms yra žinoma kava, gaminys iš kavos pupelių. Daugelio Amerikoje gyvenančių žmonių kava yra labai mėgiama. Dažnas žmogus, po nakties poilsio, dieną pradeda kavos puodeliu. Kavos vartotojai per dieną išgeria 2-4 puodelius, kiti dar daugiau, net apie 10 puodelių.

Kava geriama dėl jos aromatinių kvapo ir skonio, o ypač dėl joje esančio kofeino, kuris veikia žmogų švelniai jaudinančiai, žadinančiai. Tai reiškia, kad kofeinas veikia žmogaus sveikatą. Kava turi ne tik kofeino, bet ir apie 5 tūkstančius kitokių chemikalų, kurie taip pat veikia sveikatą.

Kofeino turi ir kai kurie kiti augalai, ypač arbatos krūmai, iš kurių gaminamos tikrosios arbatžolės, kuriose kofeinas gali būti vadinamas "teinu". Azijoje gyvenančių žmonių, taip pat europiečių, ypač angli, arbata labai mėgiama. Geria ją ir amerikiečiai.

Kava (kofeinas) vartojama ne tik kavos skysčio pavidalu, jos yra ir kai kuriuose kituose gaminiuose skysčiuose, pvz., koloje, likeriuose, taip pat ir kai kuriuose maisto produktuose: saldiniuose, pyragaičiuose, tortuose ir pan. Kavos (kofeino) koncentracija kavoje ir gaminiuose su kofeinu gali būti didinama ar

džiagu, nes filtruota kava nedidina cholesterolio kraujyje, kadangi filtras sulaiko riebalines medžiagas.

Daugelis didesnius kavos (kofeino) kiekius vartojančiųjų yra stiprūs tabako rūkytojai, gi rūkymo kenksmingumas sveikatai jau įrodytas, tad negalima kaltinti kavos ir kofeino dėl daugelio pakenkimų sveikatai.

Kavos (kofeino) poveikis žmogaus kūno sistemoms

Širdies ir kraujotakos sistema (arterijos, kapiliarai) kavos poveikiu stiprinama, gerinama kraujotaka, išskyrus smegenis, bet vis tiek jos gauna pakankamai kraujo. Sugadintą širdį turintieji kavos (kofeino) turėtų vengti, nes stipresnis širdies jaudinimas gali kenkti širdies veiklai, sukelti širdies plakimo pakitimus, net pavojingą fibriliaciją (traukulius). Kavos vengti reikia aukštą kraujo spaudimą ir didelį cholesterolio kiekį kraujyje turintiems, nes kofeinas keičia kraujo spaudimą ir didina cholesterolį kraujyje.

Kvėpavimo organams (nosies angos, gerkle, bronchai, plaučiai) kofeinas nekenksmingas, gali būti net naudingas, nes didina kraujo cirkuliaciją. Virškinimo aparatas (burna, skilvis, žarnos) ir iš dalies prie jo priskiriamos kepenys ir kasa kofeino mažai paveikiami, bet stipri kava, ir be kofeino, gali erzinti skilvio gleivinę ir prisidėti prie kenksmingo poveikio, išsivystant skilvio opoms. Bandyta teigti, bet neįrodyta, kad kava ir kofeinas yra išeminės žarnos vėžio sukėlėjas.

Šlapimo gamybos ir išskyrimo organams kofeinas nekenksmingas, o kavoje esantis skystis (vanduo) gali šlapimo kiekį didinti ir

trukdyti nakties poilsiui. Šlapimo kiekio padidėjimas gali būti naudingas, nes kluodo susidaryti akmenims inkstuose ir šlapimo takuose.

Dažnai ir didesnius kiekius kavos (kofeino) vartojančių vyresnio amžiaus žmonių, ypač moterų menopauzės metu, kaulai darosi minkštesni ir trapesni (vystosi osteoporozė) ir lengviau lūžta. Menopauzė patiriančių moterų klubo kaulo lūžiai yra tris kartus dažnesni, negu kofeino nevartojančių arba vartojančių mažais kiekiais. Neturima jokių duomenų, kad kofeinas kenktų regėjimo ir girdėjimo organams. Taip pat jis neturi jokios įtakos bet kur kūne augliui, ypač vėžio, atsiradimui ir vystymuisi.

Reikia atkreipti dėmesį į nepageidaujamą ir žalingą kofeino poveikį moterims šiais atvejais. Daug kavos (kofeino) vartojančiai moterai sunkiau pastoti, tapti nėščia. Tokių moterų naujagimiai yra mažesnio svorio, nors nėštumo laikas yra nepakitęs ir pilnas. Taip pat reikia prisiminti, kad kofeino jaudinantis ir žadinantis poveikis gali žmogui sukelti nemigą, kenkti jo nakties poilsiui ir kartu mažinti jo darbingumą kitą dieną.

IŠVADOS

Kava (kofeinas) nedideliais kiekiais sveikam žmogui ne tik nekenksminga, bet dažnai ir naudinga. Tiesioginiai kiekiai yra 1, 2, gal 3 puodeliai kavos per dieną. Kavos (kofeino) geriau nevartoti nesveiką širdį, aukštą kraujospūdį, didelį cholesterolio kiekį kraujyje turintiems žmonėms. Taip pat moterų, norinčių pastoti, ir nėštumo laikotarpiu kavos (kofeino) turėtų vengti. Vyresnio amžiaus žmonės, ypač moterų per menopauzę, kava (kofeinas) gali vartoti tik mažais kiekiais, jei neįmanoma visai vartojimo atsisakyti.

Padovanokite DARBININKO prenumeratą savo pažįstamiems bei draugams švenčių proga! Prenumerata vieniems metams - tik \$30.

1997 m. Š. Amerikos lietuvių Kėglavimo pirmenybės

(atkelta iš 5 psl.)

Pilnos informacijos pranešamos visiems sporto klubams ir gali būti gaunamos pas varžybų vadovą, šiuo adresu:

Algis Nagevičius, 10200 Ridge-wood Drive # 617-2, Parma, OH 44130, USA. Tel. 216-845-8848.

Dalyvių registraciją atlikti iš anksto neprivaloma.

ŠALFAS-gos
Centro valdyba

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296-4130

Šią žiemą daugelyje Vilniaus gatvių buvo slidu ir nepraeinama.
V. Kapočiaus nuotr.

Skaitytojai rašo "Darbininkui"

Prof. dr. Jonas Račkauskas,
ALTo valdybos pirmininkas, Chicago, IL

Ne dažnai pasitaiko, kad į patarimus spaudoje galima su malonumu atsakyti: viskas, ko pageidaujate, jau padaryta! Taip yra su p. Vytauto Šeštoko laiške ("Darbininkas", 1997 m. vasario 7 d.) siūlomomis reformomis Amerikos Lietuvių Taryboje.

Taip, ALTo būstinė jau perkelta iš Balzeko Muziejaus Chicagoje į (nukelta į 7 psl.)

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas
nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ
MARCH 1997
SCHEDULE

MCH 1 SAT	BROOKLYN, NY	12 - 1 PM
MCH 4 TUES	NEW BRITAIN, CT	11 - 12 NOON
MCH 4 TUES	NEW HAVEN, CT	2 - 3 PM
MCH 4 TUES	WATERBURY, CT	4 - 5 PM
MCH 6 THURS	KEARNY, NJ	11 - 12 NOON
MCH 6 THURS	PATERSON, NJ	1 - 2 PM
MCH 7 FRI	PHILADELPHIA, PA	11 - 12 NOON
MCH 7 FRI	BALTIMORE, MD	4 - 5 PM
MCH 11 TUES	PUTNAM, CT	11 - 12 NOON
MCH 13 THUR	NEWARK, NJ	11 - 12 NOON
MCH 15 SAT	BROOKLYN, NY	12 - 1 PM
MCH 18 TUES	NEW BRITAIN, CT	11 - 12 NOON
MCH 18 TUES	NEW HAVEN, CT	2 - 3 PM
MCH 18 TUES	WATERBURY, CT	4 - 5 PM
MCH 20 THUR	KEARNY, NJ	11 - 12 NOON
MCH 20 THUR	PATERSON, NJ	1 - 2 PM
MCH 21 FRI	PHILADELPHIA, PA	11 - 12 NOON
MCH 27 THUR	NEWARK, NJ	11 - 12 NOON
MCH 28 SAT	BROOKLYN, NY	12 - 1 PM

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$490 r.t.

One way to Vilnius \$320

FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS KAINOMIS

Žiemą ir pavasarį, skrisdami į Vilnių ir Rygą!

Mes taip pat siūlome patogius skrydžius ir keliones
laivu į Karibų salas, Australiją, Aziją ir Europą.

Dėl daugiau informacijų skambinti:

AIREX TRAVEL AGENCY

382 Broad Ave.

Leonia, NJ 07605

(201) 944-1273 (800) 955-7370 (201) 947-2189

VILTIS (HOPE)

LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
TEL.: (617) 269-4455

TIESIOGINIAI SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ

Skambinkite į Lietuvą tik už 62 centus per minutę!

*** VILTIES AGENTŪRA, kuri jau dvejus metus atstovauja Cyberling Telecommunications agentūrai, praneša, kad paskambinimai į Lietuvą atpigo nuo 85 centų iki 62 centų per minutę.

*** Nereikia persijungti iš jau naudojamos telefono sistemos, pvz. MCI, Sprint, ATT ir kt.

*** Nėra jokio mėnesinio mokesčio. Mokama tik už faktišką pralaužimo laiką.

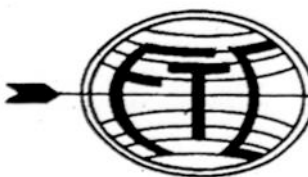
*** Galima skambinti ne tik į Lietuvą, bet ir į kitas pasaulio šalis už labai pigią kainą 7 dienas per savaitę, 24 valandas per parą.

*** Anketa galima įsigyti Vilties įstaigoje: 368 W. Broadway, S. Boston, MA 02127. Tel. (617) 269-4455. FAX (617) 269-4836.

Dėl skubaus pinigų pervedimo, siuntinių į Lietuvą persiuntimo ir kitokios informacijos skambinkite į Vilties įstaigą:

VILTIS - LIETUVIŠKA SODYBA
368 West Broadway
BOSTON, MA 02127
TEL. 617 269-4455

MES SIŪLOME
PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ
IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS
AMERIKOJE AR KANADOJE

Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432

(201) 592-8780

MALONIAI KVIEČIAME JAUNIMĄ DALYVAUTI

Trečiajame Lietuvos ir JAV lietuvių jaunimo susitikime-minėjime, kuris įvyks Lietuvos Respublikos Ambasadoje 1997 m. kovo 8 d. - 9 d. Praėjusiais metais apie 40 jaunuolių atvyko į tokį susitikimą ir tikimės, kad šiemet atvyks dar daugiau! Labai prašome visų paskleisti žodį apie šį renginį visiems savo draugams ir pažįstamiems.

Programa

Šeštadienis (kovo 8 d.)

- 1:00 Dalyvių atvykimas, susipažinimas su Ambasada;
- 1:30 Ambasadoriaus A. Eidinto sveikinimo kalba;
- 1:45 Diskusija "Lietuva ir jauni lietuviai JAV-ose" (dalyvauja visi norintys apylinkių lietuviai);
- 3:45 Susipažinimas su JAV lietuvių jaunimo sąjungos veikla ir Pasaulio lietuvių jaunimo 1997 m. kongresu;
- 4:00 Kovo 11-os minėjimas;
- 5:30 Bendra vakarienė restorane, Washington.

Sekmdienis (kovo 9 d.)

10:00 Ekskursija po Washingtoną.

Apgailėstaujame, kad negalėsime apmokėti kelionės ir kitų išlaidų. Jei pageidausite pernakti viešbutyje, rekomenduotume Carlyle Suites Hotel, 1731 New Hampshire Ave., NW (netoli nuo Ambasados ir DuPont Circle metro stotelės). Kambario kaina vienam asmeniui - \$85, dviem - \$95, trim asmenims - \$105 ir keturiems - \$115. Užsakymų skyriaus tel.: (202) 234-3200.

Taip pat galima apsisistoti American Youth Hostel, 1009 11th St., NW, Kaina: \$21.00, tel.: (202) 737-2333.

Jeigu manote, kad viešbutis per didelę prabangą, esate maloniai kviečiami pernakti JAV-LJS narių namuose.

Norintys dalyvauti susitikime-minėjime prašome užsiregistruoti iki kovo 3 d. tel.: (202) 234-5860, fax (202) 328-0466 arba e-mail: kstromberg@tembassus.org. Susitikimo organizavimo ir darbotvarkės klausimais kreiptis į Ambasadoriaus padėjėją švietimo ir kultūros reikalams Kerry Stromberg.

Laukiame Jūsų atvykstant!

Hartford, CT

Kaziuko mugė

Kasmet pirmąjį kovo mėnesio sekmadienį Hartfordo ir apylinkių lietuviai skiria vietos skautų rengiamai Kaziuko mugėi. Taip bus ir šiemet.

Kovo 2 d., tuoj po 9-tos valandos mišiu, Švč. Trejybės parapijos salėje, 53 Capitol Ave., prasidės taip laukiama mugė. Čia bus visko: iš toliau ir arčiau atvažiavusieji atveš gintaro, įvairiausias raštus

išpuošę dežūčių, kimštų lėlių. Bus marškinėlių, puikiausių audinių iš Lietuvos, juostų, staltiesių. Atskiras stalas su lietuviškomis knygom, atvirutėmis, suvenyrais. Taip pat bus ir įvairūs skautų stalai, vyks loterija. 11:30 val. prasidės skautų lietuviški pietūs: naminės dešros, kopūstai, kugelis. Po to - kava ir pyragai. Atvykite - nesigailėsite.

J. B.

Skaitytojai rašo "Darbininkui"

(atkelta iš 6 psl.)

Jaunimo Centra, tuo būdu sutaupant, kaip p. Šeštokas rašo, keturis su puse tūkstančių dolerių metinės nuomos, kurią iš tikro bus galima panaudoti svarbesniems reikalams.

Taip, ALTA turėjo per daug vicepirmininkų, dabar jų jau nebe devyni. Manau, kad užteks keturių.

Taip, ALTO statuto pakeitimas, pritaikant jį prie realių sąlygų, buvo reikalingas. Tas jau irgi yra atlikta.

Mes - naujasis pirmininkas ir naujoji valdyba - džiaugiamės, galėję taip greitai, viską padaryti, ką siūlo p. Šeštokas, dar prieš jo laišku pasirodant laikraštyje. Manychiau, tai patvirtina, kad jo patarimai yra tikrai geri ir vertingi. Dėkojame p. Šeštokui už rimtą dėmesį ir linkėjimus ALTui.

1997 m. vasario 18 d.

I tradicinę Kaziuko mugę Vilniuje sugauza tūkstančiai miesto gyventojų ir svečių.

V. Kapočiaus nuotr.

DARBININKA laišku pasiekia ir elektroniniu paštu (E-mail)!

Mūsų adresas: 103517,107@compuserve.com

XIXa. Lietuvos provincialo kasdienybė

(atkelta iš 5 psl.)

užkietėjusiais žemaičiais, treti išsaugojo savo luomo nusistovėjusius kitų gyventojų sluoksnių vertinimus. Tačiau beveik visų šlektelių galvose turėjo įvykti lūžis: jie save jau apibrėžė ne per luomą, bet per visuomenę - tautą. Gyvenime tai itin neat-sispaudė - buitinis tradicionalizmas reguliavo bajorų elgesį. Monotoniškas gyvenimas dvare labai riboję jų pasaulėžiūrą, tačiau valstybinė arba privati tarnyba, gyvenimas miestuose ir stambiuose dvaruose plėtė jų akiratį. Vienas Rusijos žandarų generolas yra taikliai pasakęs: "Vakaru gubernijose pastebimas susidomėjimas švietimu - tai išskirtinis krašto bruožas. Ap-si-svietę valkatos čia sutinkami kiekviename žingsnyje". Tad jaunajai atžalai išskildavo klausimas: ar stoti į valstybinę tarnybą, ar parsisamdyti ūkvedžiu, ekonomu, raštininku pasiturinčio dvarininko ūkyje. Ūkio darbai, pajamų ir išlaidų balanso suvedimas metų gale reikalaudavo iš bajorų nuolatinio dėmesio jo gyvenamajai vietai. Paprastai jie keldavosi anksti, ketvirtą penk-

tą valandą ryto, ir po pusryčių iš karto vykdavo į laukus stebėti valstiečių darbų pradžios. Bajoro žmona žiūrėdavo tvarkos namuose ir ūkio priestatose.

Visa XIX amžių labai populiari buvo knyga "Lietuvos šeiminkė, arba mokslas apie namų sutvarkymą". Knygos įvadė rašoma: "Daugumas mūsų tarnų nesugeba mąstyti ir vieni palikti prie įvairių ūkio darbų, sugeba dirbti tik mechanškai <...>". Todėl knygos autorius pateikia šimtus patarimų, kaip prižiūrėti gyvulius, nuimti derlių, o karo ar kitokių neramumų atvejais - slėpti namų apyvokos daiktus ir rakandus po žeme. Dar vienas patarimas: "Kaip valyti porcelianą ir stiklą. Potašą arba smulkius pelenus su šiltu vandeniu sumaišyti ir valyti. Vanduo turi būti ne per daug karštas, nes stalo porcelianas gali sutrūkinėti ir prarasti piešinių ryškumą". Kasdienio gyvenimo rūpestis!

Istorija turi parodyti ne tik žymių žmonių gyvenimo kelius ir klystkelius ar visuomenės - pripildytos empirinės medžiagos - funkcionavimą. Galima juk domėtis ir tokiais žmonėmis, kurie kažkada paprasčiausiai tik gyveno. Ir pabandyti apie tai parašyti.

DALAI LAMA MELDŽIASI UŽ DENG XIAOPING PERSIKŪNIJIMĄ

(atkelta iš 1 psl.)

dangi pati sistema diktuoja, ką daryti", sakė Dalai Lama, kuris gyvena tremtyje nuo tada, kai komunistai užgrobė Tibetą.

AFP-BNS

Mintys, bėgant per parodų sales

(atkelta iš 5 psl.)

jos galią ir parodė jos ilgai slėptą dorovinį krachą. Ir M. Kulbis padarė didelį darbą - nepaisydamas kasdienio mirtino pavojaus, jis primygtinai rodė pasaulio galin-giesiems vaizdus, kurių tie buvo linke nematyti. Kūryba - kaip lemties užduotis, kaip egzisten-cinis postūmis.

Tad kokią išvadą galima būtų padaryti? Tik pačią paprasčiausią - Vilniuje rodoma daug įvairiau-sio meno, daug pretenzijų, daug banalybių, tačiau esama ir tikros kūrybos, kužiai menininkas atiduoda visą save.

Vasario 16-oji Elizabeth, NJ

Kartais tenka su nuostaba iš-girsti, kad, girdi, Lietuvai atga-vus nepriklausomybę, kažin, ar esą reikalinga toliau testuoti minėji-mus, sakyti patriotines kalbas, rinkti lėšas ir t. t. Ir tikrai pasi-žvalgius spaudoje matai, kad mi-nėjimų srautas yra sumažėjęs.

Tokia būklė yra apgailėtina. Tiek Vasario 16-oji, tiek Kovo 11-oji Lietuvai yra nepaprastos svarbios šventės. Jei nebūtų buvę Vasario 16-osios, tai, istorikų nuomone, lietuviai būtų pamažu išnykę rusų, lenkų ar gudų maseje. Panašiai yra atsitikę Gu-dijoj. Ten liko tik jos vardas, o krašto kalbą ir kultūrą užgožė rusiškoji.

Šiandien pati nepriklausomy-bės prasmė mums suteikia progą tautiškumo rekolekcijoms ir pa-triotiniam valstybingumo atsi-naujinimui.

Lietuvių Bendruomenės Eliza-beth apylinkė ruošėsi Vasario 16-osios minėjimui, kuris įvyko va-sario 23 d., sekmadienį, lietuvių parapijos salėje, 211 Ripley Place, Elizabeth. Už Lietuvą buvo pa-simelsta Šv. Petro ir Pauliaus baž-nyčioje per vienuoliktos valan-dos mišias.

Iškart po pamaldų gražiai atre-montuotoje parapijos salėje vyko minėjimas. Kalbą pasakė Dr. Pe-tras Anusas, Lietuvos generalinis

konsulas New Yorke, neseniai lankęsis Lietuvoje. Taip pat buvo parodyta nauja vaizduojantė iš Lietuvos.

Po minėjimo buvo užkandžiai ir pabendraavimas. LB Elizabeth apylinkės valdyba kvietė visus New Jersey apylinkių lietuvių šiame minėjime vasario 23 d. dalyvauti, nes, kiek žinoma, kitose NJ vietovėse šios šventės, jau, deja, niekas neberengia.

J.V.

Trapistų vienuolynui - šimtas metų

Japonijos Hokaido saloje įsikūrus Šviesos Dievo Motinos trapistų vie-nuolynas paminėjo savo šimto metų jubiliejų. Šis vienuolynas yra seniau-sia Tolimųjų Rytų Trapa. Ją 1897 metais įkūrė 7 iš Prancūzijos atvykę vienuoliai. Antrojo pasaulinio karo metais vienuolynas priglaudė už-darytos Tokijo seminarijos klierikus, tarp jų ir dabartinį Tokyo arkivys-kupą, kardinolą Shirayanagi Seichi, kuris ir vadovavo jubiliejinėms padė-kos pamaldoms. Dabar Hokaido tra-pa pagarsėjusi visoje Japonijoje. Vie-nuoliai trapistai išlaiko mokyklą našlaičiams ir neigaliams vaikams. Prie vienuolyno šloves prisideda čia gaminamas sviestas ir sausainiai.

VRTP

A. + A.

BRONIUI SUTKUI

mirus, reiškiamas nuoširdžiausių užuojautą žmonai Van-dai ir artimiesiems.

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštienės Birutės draugijos New Yorko skyrius

A. + A.

MARIJA KLEMIENĖ

Gyv. St. Petersburg, Floridoj. Mirė automobilio nelaimėje 1996 m. lapkričio 12 d., sulaukusi 89 metų amžiaus. Gimė Klaipėdoj. Amerikoje išgyveno 47 metus, ilgiausiai - Lans-downe, Penssylvanijoje, prie Philadelphiajos. Dideliame nu-lūdime liko duklė Regina su vyru Javier, sūnus Vytautas su žmona Vida, anūakai Andrius, Paulius, Tomas, Bernardo ir Alejandro ir kiti giminės, draugai, pažįstami.

Nuliūdę:

duktė, sūnus, marti ir anūakai

A. + A.

MARIJAI NOREIKIENEI

mirus, jos vyrą Leoną, dukrą Rūtą su šeima ir broli Joną Borkevičių su žmona nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

*Birutė ir Antanas Bagdžiūnai
Gražina ir Mamertas Erčiai
Meilė Ivašauskienė
Regina ir Algis Šlepečiai
Jadviga ir Antanas Vytuviai*

A. + A.

MARIJAI NOREIKIENEI

netikėtai mirus, su giliu liūdesiu nuoširdžiai užjaučiame jos vyrą Leoną, dukrą Rūtą, anūką Andrių ir broli Joną Borkevičių.

Artimi bičiuliai Ormond Beach, FL:

*A. ir R. Gudaičiai
F. Dippel
N. ir O. Karašos
S. ir P. Leveckiai
M. ir D. Petrikai
A. ir D. Šilbajoriai
V. Šileikienė
J. ir A. Sodaičiai*

1997 SKRYDŽIAI Į VILNIŲ

IŠ NEW YORK (JFK)

Sausio 1 - kovo 19 -- \$550.00.
Kovo 20 - gegužės 31 -- \$631.00.
Birželio 1 - rugsėjo 30 -- \$750.00.

IŠ Chicagos

Sausio 1 - kovo 20 -- \$570.
Kovo 1 - geg. 31 -- \$663.*
Birželio 1 - rugsėjo 30 -- \$778.*
*Pernakvojimas Londone

IŠ Newark, NJ

Sausio 1 - kovo 20 -- \$500.
Kovo 21 - balandžio 30 -- \$700.
Gegužės 1 - 31 -- \$748.
Birželio 1 - rugsėjo 15 -- \$999.

IŠ Tampa, Orlando

Sausio 1 iki birželio 9 -- \$740.
Birželio 10 - 23 -- \$800.
Birželio 24 - rugpjūčio 31 -- \$860.

IŠ Los Angeles, San Francisco

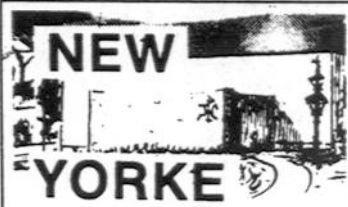
Gegužės 15 - birželio 8 -- \$875.
Birželio 9 - rugpjūčio 31 -- \$1,050.

Plius taksai. Skrydžiai yra iš visų JAV miestų. Vietų skaičius ribotas. Jau paruošta kelionių į Lietuvą ir Pabaltį brošiūra.

Vytis Travel

40-24 235 St.
Douglaston, NY 11363
Tel.: 718-423-6161
800-77-VYTIS

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: 103517,1071@compuserve.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuošas (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Ši savaitgalį New Yorko Kultūros Židiny:

Tradicinė Kaziuko mugė, rengiama New Yorko skautų/skautių, įvyks sekmadienį, **kovo 2 d.** Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY. Prasidės 12 val. mišiomis, kurias aukos Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM, pranciškonų vienuolyno viršininkas, skautų intencija. Smulkesnių informacijų žiūr. skelbimą šiame puslapyje.

New Yorko Vyr. Skautių Židiny "Vilija", Kaziuko mugės metu, kaip ir kasmet, suorganizavo turtingą loteriją. Loterijoje bus gausu lietuviškų tautodailės gaminių, paveikslų, odos dirbinių ir kitokių vertingų laimikių. Laimėjimo bilietus galima įsigyti pas seses židinetes mugės metu.

Kaziuko mugės metu š. m. kovo 2 d. Kultūros Židinyje, kaip ir kiekvienais metais, be gausių pardavimo ir laimėjimo stalų, veiks ir valgykla, kur bus galima per pietus pasmagiauti lietuviškų patiekalų, atgaivos, veiks vyr. skautių kavinė, kurioje bus apstu namie gamintų saldumynų. Tad atsilankę galės ne tik apsipirkti, bet ir skaniai papiepti ir prie kavos puoduko pabendrauti su seniai matytais pažįstamais, atsilankiusiais iš kaimyninių valstijų.

Marija Noreikienė, gyv. Ormond Beach, FL, ilgus metus gyvenusi New Yorke, staiga mirė š. m. vasario 13 d. Liko vyras Leonas, duktė Rūta, anūkas Andrius ir brolis Jonas Bortkevičius.

Zeferinas Gurlkys, gyvenęs Brooklyn, mirė š. m. vasario 11 d. Jamaica Medical Center ligoninėje, sulaukęs 79-rių metų amžiaus.

Pašarvotas Shalins laidojimo koplyčioje. Atsisveikinimas įvyko vasario 16 d., o vasario 17 d., po mišių Apreiškimo par. bažnyčioje, buvo palaidotas Calverton National kapinėse. Nuliūdime liko žmona Marija, sūnus Zeferinas ir kiti giminės.

"Darbininko" 1997 metų spalvoto kalendoriaus dar yra likę. Kas kalendoriaus negavote, arba norėtumėte užsisakyti daugiau, praneškite administracijai.

"Sauja medaus", 1996 metais Lietuvių Rašytojų Draugijos premijuota knyga, kurios autorius Julius Keleras, gaunama "Darbininko" administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY, tel. 718-827-1351. Kaina - 12 dol. su persiuntimu.

TRAGEDIJA BOSTONE

"Darbininko" korespondentas ir lietuvių spaudos žurnalistas **Povilas Žičkus** ir jo žmona **Elena**, iš Bostono, vasario 8 d., važiuodami greitkelio Rte. 128, buvo labai sunkiai sužeisti. Abu yra kritiškoje padėtyje. Povilas Žičkus yra Brigham & Women's Hospital, Intensive Care Unit, o žmona Elena - Beth Israel ligoninės Intensive Care Unit.

Pažįstami ir bendradarbiai, norintieji gauti daugiau informacijų, prašomi skambinti ar rašyti sūnui Raimundui šiuo adresu:

Raimundas Žičkus,
16 Marlowe Rd.
Nashua, NH 03062
tel: 603-888-1536 (namų)
tel: 603-598-6688 (darbo)
FAX: 603-598-6699

Kun. Česlovas Kavaliauskas, teologas, Naujojo Testamento vertėjas, mirė Vievyje, Lietuvoje. Jis buvo trumpo Teologijos žodyno sudarytojas, klausytojų labai mėgiamas katalikų radijo "Mažosios studijos" bendradarbis. Palaidotas Vievyje š. m. vasario 24 d.

Lietuvių Fondas praneša, kad prašymai Lietuvių Fondo 1997 metų švietimo, kultūros paramai ir įvairiems lietuvių projektams turi būti atsiųsti Lietuvių Fondui ne vėliau kaip iki š. m. kovo mėn. 15 d. Prašymai studentų stipendijoms turi būti atsiųsti iki balandžio 15 d. Prašymų anketos Lietuvių Fondui turi būti grąžintos paštu arba įteiktos Lietuvių Fondo raštinėje asmeniškai. Faksu (FAX) atsiųstos anketos nebus svarstomos. Prašymų anketos lietuvių paramai bei studentų stipendijoms yra gaunamos šiuo adresu: Lietuvių Fondas, 14911 127th Street, Lemont, IL 60439. Telefonas (630) 257-1616.

Kelionių agentūra Vytis pradėjo skelbti 1997 m. pavasario ir vasaros kelionių į Vilnių kainas. Žiūr. 7-tą puslapį.

Vilias Bražėnas (š. m. vasario 7 d. "Darbininko" Nr. 6, p. 2) skelbtame straipsnyje "Priešnuodžiai liberalinei" dezinformacijai" išvėlė klaidą. Pirmos skilties trečios pastraipos pirmą sakini reikia skaityti taip: "Neseniai padaryta dviejų šimtų Washingtono, DC, žinijs didžiūnų apklausa parodė, pavyzdžiui, jog tik 2% jų pasisakė esą "konservatoriai."

Redakcija autoriaus atsiprašo. **"Darbininko" administracija** nuoširdžiai prašo skaitytojų laiku pratęsti prenumeratą ar sumokėti atsilikusių mokestį.

Vasario 16-sios šventės New Yorke rengėjai, programos atlikėjai ir svečiai. Iš k.: dr. O. Jusys, Lietuvos ambasadorius Jungtinėse Tautose, Jonas Vilgalys, Tautos Fondo valdybos pirm., prelegentas ekonom. Jonas Pabedinskas, Juozas Giedraitis, Tautos Fondo Tarybos pirm., pianistas Gabrielius Alekna, atlikęs piapo koncertą, dr. Petras Anusas, Lietuvos generalinis konsulas New Yorke, ambasadorius Anicetas Simutis. Sėdi iš k.: dr. Marija Žukauskienė, ALTO-s atstovė, Jurgita Vaitkevičienė, vedusi programą, ir Tautos Fondo reikalų vedėja Vida Penikienė. S. Narkėliūnaitės nuotr.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ NEW YORKE

Paulius Jurkus

Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimas vyko Apreiškimo parapijos bažnyčioje ir Kultūros Židinyje.

Pamaldos bažnyčioje

Apreiškimo parapijos bažnyčioje 11 val. buvo laikomos iškilmingos pamaldos. Drauge su vysk. Paulium Baltakiu, OFM, mišias koncelebravo parapijos kunigai - klebonas Vytautas Palubinskas, kun. Danielius Jankevičius ir klebonas emeritas kun. Jonas Pakalniškis. Mišių metu šventei skirtą pamokslą pasakė vyskupas P. Baltakis, OFM.

Giedod jungtinis Apreiškimo ir Viešpaties Atsimainymo parapijų choras, dirigavo Asta Barkauskienė, vargonais palydėjo Virgilijus Barkauskas. Po mišių sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnai ir "Apsaugok, Aukščiausias". Bažnyčia buvo artipilnė. Po pamaldų žmonės išskubėjo į Kultūros Židinį.

Puošni kavinė

Kaip buvo skelbta, mažojoje K. Židinio salėje tą sekmadienį Židinio administracija surengė kavinę. Ja labiausiai rūpinosi Vida Jankauskienė, nepaprastai

papuošusi salę. Sienos, lubos, langai dekoruoti plakatais, paveiksiais, karpiniais, audiniais ir net tinklais. Papuošti ir stalai. Jie sustatyti ne tik salėje, bet ir drabužinės priekambaryje.

Čia ir prisirinko daug žmonių. Pietauja, šnekučiuojasi, sustoja bare. Čia ir pajunti, ką reiškia savi namai, kur gali praleisti ištisą pusdienį.

Akademinei da'is

Akademinei daliai prasidėjo 3 v. didžiojoje salėje. Pakėlus uždangą scenoje išvydome jungtinį Apreiškimo ir Atsimainymo parapijų chorą. Prie pulsto atsisotjo rengimo komiteto pirmininkas Jonas Vilgalys, kuris yra ir Tautos Fondo valdybos pirmininkas. Savo atidarymo kalboje prisiminė ir vasario 16-ąją, ir kovo 11-ąją, kai buvo atstatyta Lietuvos nepriklausomybė, kuria visi šiandien džiaugiasi. Prisiminė ir Mažvydo Katekizmo, pirmosios lietuviškos knygos, pasirodymo 450 metų sukaktį. Knyga pasirodė Mažajoje Lietuvoje, krašte, kuris dar nėra laisvas. Iš ten net pavojus gresia visam pasauliui.

Algirdą Jankausko vadovaujami, New Yorko šauliai įnešė Amerikos ir Lietuvos vėliavas.

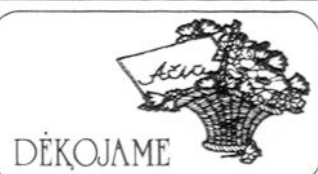
Renginio pirmininkas tolimesnei programai vadovauti pakvietė Jurgitą Vaitkevičienę.

Ji, tik prieš keletą metų atvykusi iš Lietuvos, savo programos dalį atliko sumaniai, talentingai. Pradžioje pakiliai deklamavo Bernardo Brazdžionio eilėraštį "Sueikim į Motiną - Tautą". Eilėraštis, kviečiantis mus visus sueti į Motiną Tautą - šventovę, buvo išspausdintas renginio programoje. Programos vadovė ji išpūdingai padeklamavo.

Toliau jungtinis choras padainavo dvi giesmes: Česlovo Sasnausko "tautišką giesmę" - "Kur bėga Šešupe", muzika Česlovo Sasnausko, žodžiai Maironio, ir "Parveski, Viešpatie", muz. Juozo Strolis, žodžiai Pauliaus Jankaus. Choriui dirigavo Asta Barkauskienė, pianinu palydėjo Virgilijus Barkauskas.

Susikaupimo minute pagerbti žuvusieji dėl Lietuvos laisvės. Vysk. Paulius Baltakis, OFM, sukalbėjo invokaciją, kurioje išsakė dabartinės Lietuvos svarbiausius rūpesčius, prašė laiminti tautos vadovus, kad jie sėkmingai darbuotųsi ir užtikrintų Lietuvos nepriklausomybę.

(Tęsinys sekančiame numeryje)

Vasario pradžioje buvo gautas sekantis laiškas:

Daytona Beach Lietuvių Klubas ir šiemet nutarė paremti lietuvišką spaudą. Linkėdami laimingų Naujųjų Metų, valdybos nutarimu, siunčiame 100 dolerių auką "Darbininko" paramai.

Klubo valdybos vardu (pas.) D. Šilbajorienė išdininkė

Nuoširdžiai dėkojame Dayton Beach Lietuvių Klubui valdybai už nutarimą paremti "Darbininką" ir klubo išdininkei p. D. Šilbajorienei, už laiško ir čekio atsiuntimą. Tai gražus pavyzdys kitoms organizacijoms.

Vincas Skladaitis, Waterbury, CT, šiemet ir vėl, kaip kasmet, apmokėjo prenumeratą su

100 dol. čekiu ir tuo dosniai parėmė "Darbininko" išlaikymą. Nuoširdžiai dėkojame už paramą.

Mrs. Anne Milukas Trainis, Richmond Hill, NY, kasmet stiprina "Darbininką" didesne auka, o šiemet apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Mielai skaitytojai nuoširdžiai dėkojame už paramą spaudai.

Kazys Sipaila, Hillside, NJ, šiemet ir vėl, kaip kasmet, dosniai parėmė mūsų spaudą, apmokėdamas prenumeratą su 100 dol. čekiu. Nuolatiniam rėmėjui nuoširdžiai dėkojame.

Hedwig Kontrimas, Mission Viejo, CA, kiekvienais metais paremdavo "Darbininką" didesne auka, o šiemet apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame už mūsų spaudos stiprinimą.

Vanda Vasiliauskas, Philadelphia, PA, anksčiau paremdavo "Darbininką" didesne auka, o šiemet apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu.

su 100 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame už didelę paramą spaudai.

Joseph Vaitkunas, Lenox, MA, šiemet prenumeratą apmokėjo su 80 dol. čekiu ir tuo stipriai parėmė "Darbininką". Nuoširdžiai dėkojame už pagalbą spaudai.

Alex Sepkus, Mamaroneck, NY, šiemet dar padidino savo nuolatinį 100 dol. čekį už prenumeratą iki 130 dol. Mielam nuolatiniam rėmėjui nuoširdžiai dėkojame už dosnią paramą "Darbininkui".

Kazys Beleckis, Richmond Hill, NY, apmokėjo dvi prenumeratas su 150 dol. čekiu. Jis taip daro kasmet. Nuoširdžiai dėkojame miela skaitytojui už tokia didelę paramą spaudos išlaikymui.

Dr. Juozas Dičpinigaitis, Woodhaven, NY, kaip kasmet, taip ir šiemet, apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame gerb. daktarui už paramą "Darbininkui" ir už įvairiausius patarimus.

George J. Gravrogas, Menands, NY, apmokėjo dvejų metų prenumeratą su 110 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame už paramą "Darbininko" išlaikymui.

Stella Dirsas, Brighton, MA, kaip kasmet, taip ir šiemet, apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame už nuolatinę dosnią paramą spaudos išlaikymui.

SKELBIMAI

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Telef. (516) 377-1401. (sk.)

Reikalinga moteris, prižiūrėti du vaikus. Norėčiau gauti sąžiningą, tvarkingą, nerūkančią moterį, tarp 30 ir 50 metų, kuri myli vaikus. Skambinti: 1-518-372-6529. (sk.)

Moteris iš Lietuvos ieško darbo šeimoje. Kalba tik lietuviškai. Skambinti (718) 235-9531. (sk.)

Ieškau kambario New Yorke - Manhattane. Esu 31 m. gydytojas iš Lietuvos. Turėsiu lankyti kursų Manhattane nuo kovo mėn. pradžios iki rugpjūčio mėn. pabaigos. Nerūkau, negeriu ir turėsiu daug studijuoti. Lėšos ribotos. Jeigu turite kambarį arba galite kitaip padėti, prašome skambinti Robertui Urbanavičiui (203) 469-8365. (sk.)

Išnuomojamas kambarys vienam ar dviems asmenims. Arti gero susisiekimo, netoli parduotuvių. Skambinti (718) 235-9531. (sk.)

Reikalinga moteris prižiūrėti vaikus. Turi gyventi šeimoje. Anglų kalba nebūtina. Skambinti (718) 951-2442/3. (sk.)

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro pašto prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV igalio-tiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojos:

Elena Augulienė, Paterson, NJ - 50 dol.;
Josephine Lapsys, Delham, MA - 15 dol.;
Leo Bagdonas, Sunny Valley, OR - 10 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyne, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuves patalpose, **kovo 22 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 4 val. popiet.

Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis paims siuntinius iš namų.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **kovo 1 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

ATLANTOS atstovas New Yorke yra Ramūnas, skambinkite minėtu telefonu ir susitarkite. Jis mielai paims Jūsų siuntinius iš namų.

NEW YORKO SKAUTAI/SKAUTĖS
maloniai kviečia visus atsilankyti į
tradicinę

KAZIUKO MUGĖ

sekmadienį, kovo 2 d.,
Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd.,
Brooklyn, NY.

12 val. - aukojamos šv. Mišios

Po šv. Mišių - oficialus Mugės atidarymas
Ivairūs rankdarbiai -- lietuviškos prekės --
knygos -- literatūra -- loterijos -- žaidimai

Vyr. Skautių kavinė

-- Pietūs ir atgaiva --

LIETUVIŠKI RAGUOLIAI

kepame virš 30 metų
siunčiame į visas JAV valstijas
3 dydžiai: 5, 10 ir 15 svarų.

Laikas dabar užsisakyti šventėms

Skambinkite:

Juozui Liūdžiui (860) 223-2380
New Britain, CT